

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
TAPANI MARKUS TIENARI	Telia Tunnistus	17.08.2023 19:09:42 UTC+03:00
ANTTI MIKAEL PIEVILÄINEN	Telia Tunnistus	17.08.2023 19:09:05 UTC+03:00
TARJA JOHANNA TALASMÄKI	Telia Tunnistus	17.08.2023 19:12:40 UTC+03:00
Esa Toikkonen	Suomi.fi	17.08.2023 19:18:48 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (13 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Tilapäinen valiokunta

Aika 17.08.2023 klo 17:00 - 19:04

Paikka Neuvotteluhuone Loila, kaupungintalon 1. krs

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 15	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 16	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 17	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
§ 18	Asianosaisten kuuleminen ja jatkotoimenpiteet	6

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Tienari Tapani	Puheenjohtaja	
	Alhamo Juha	Jäsen	
	Pätäri Marika	Jäsen	
	Talasmäki Johanna	Jäsen	
	Toikkonen Esa	Jäsen	
	Kuisma Pekka	Varajäsen	
	Lipsonen Tiia	Varajäsen	
Muu	Pieviläinen Antti	Sihteeri	
	Isotalo Hanna	Tekninen sihteeri	

Allekirjoitukset

Tapani Tienari
puheenjohtaja

Antti Pieviläinen
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

15 - 18

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Johanna Talasmäki
pöytäkirjantarkastaja

Esa Toikkonen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäville kaupungin yleisessä tietoverkossa (www.ylojarvi.fi) kuntalain 140 §:ssä säädetyllä tavalla 17.8.2023.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tilapäinen valiokunta 17.08.2023 § 15

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat (asialista).

Esityslista lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä. Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, viimeistään neljä päivää ennen kokousta.

Kokouskutsu voidaan toimittaa myös sähköisesti.

Kokouksen laillisuuden edellytyksenä on lisäksi, että saapuvilla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Päätösvaltaisuuden edellytyksenä on, että kokouksessa on vähintään yli puolet jäsenistä.

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja Tapani Tienari avasi kokouksen ja totesi, että paikalla oli 5 jäsentä ja 2 varajäsentä, joten tilapäinen valiokunta oli täysilukuinen. Lisäksi paikalla oli tilapäisen valiokunnan sihteeri ja tekninen sihteeri. Tämän jälkeen puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Tilapäinen valiokunta

§ 16

17.08.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tilapäinen valiokunta 17.08.2023 § 16

Päätösehdotus

Tilapäinen valiokunta valitsee Johanna Talasmäen ja Esa Toikkosen tarkastamaan kokouksesta laadittavan pöytäkirjan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tilapäinen valiokunta § 17

17.08.2023

Työjärjestyksen hyväksyminen

Tilapäinen valiokunta 17.08.2023 § 17

Päätösehdotus Tilapäinen valiokunta päättää käsitellä asiat esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös Hyväksyttiin.

Tilapäinen valiokunta	§ 7	21.06.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 13	26.07.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 18	17.08.2023

Asianosaisten kuuleminen ja jatkotoimenpiteet

Tilapäinen valiokunta 21.06.2023 § 7

Erottamisen kohteena oleville luottamushenkilöille on varattava tilaisuus antaa selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Myös toimielimen varajäseniä tulee kuulla. Kuulemisen suorittaa asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Asianosaisen kuuleminen hallintomenettelyssä perustuu hallintolain 34 §:ään, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Vaatuksena asiassa on lähinnä valtuutettujen tekemä aloite toimielimen erottamisesta. Selvityksiä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun, ovat lähinnä valiokunnan kokoama aineisto, ml asiantuntijalausunnot.

Hallintolain 34 §:n ilmenevässä tarkoituksessa tilapäinen valiokunta antaa tiedoksi kokoamansa aineiston.

Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista.

Hallintolain 37 §:n mukaan viranomaisen voi asianosaisen pyynnöstä varata tilaisuuden asian selvittämiseksi tarpeellisten tietojen suulliseen esittämiseen. Suullinen kuuleminen on siis viranomaisen harkinnassa.

Päätösehdotus

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtajan selostus:

Tilapäinen valiokunta

1. päättää, että asianosaisten kuuleminen toimitetaan kirjallisessa menettelyssä,
2. päättää varata kaupunginhallituksen jäsenille ja varajäsenille tilaisuuden antaa selityksensä luottamuksen menettämisen syistä ja tämän päätöksen kohdan 3. aineistossa olevassa aloitteessa esitetyistä vaatimuksista. Tilapäinen valiokunta pyytää kaupunginhallituksen jäseniä ja varajäseniä vastaamaan selityksessään seuraaviin kysymyksiin kohdittain:
 - a. Yhdytkö aloitteessa selostettuun, epäluottamuksen aiheuttaneen tapahtumakulun kuvaukseen koskien salassa pidettävän kokousasian ja kaupunginhallituksen sisäisten keskustelujen sanatarkkaa referointia lehdistölle? Voit perustella vastaustasi.
 - b. Millaisia vaikutuksia aloitteessa kuvatuilla tapahtumilla on nähdäksesi ollut kaupunginhallituksen työskentelyyn ja toimintaan?

Tilapäinen valiokunta	§ 7	21.06.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 13	26.07.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 18	17.08.2023

c. Aloitteessa on mainittu, että kaupunginhallituksen jäsenet ovat saaneet tietoonsa kahdelta eri taholta tiedon tietovuotojen toteuttajasta. Mitkä nämä tahot ovat nähdäksesi olleet ja millaista selvitystä olet tietojen tueksi saanut?

d. Tuleeko kaupunginhallitus nähdäksesi aloitteessa esitetyillä perusteilla erottaa vai onko tilanteen korjaamiseksi olemassa lievempiä keinoja? Jos, niin mitä keinoja?

e. Voit antaa tässä kohdassa myös muilta osin jätetyn aloitteen johdosta selityksesi luottamuksen menettämisen syistä ja aloitteessa esitetystä erottamisvaatimuksesta.

3. päättää, että hallintolain 34 §:n ilmenevässä tarkoituksessa tilapäinen valiokunta antaa kuultaville seuraavan kokoamansa aineiston:

- Aloite tilapäisen valiokunnan perustamisesta kannatusta ilmaiseksi sähköpostiviesteineen
- Kaupunginhallituksen pöytäkirja 16.8.2021 ja kaupunginhallitukselle 16.8.2021 esitetty perehdytysmateriaali
- Kaupunginhallituksen päätöspykälä 28.11.2022 § 418 (julkisuuslain mukainen salassapitoperuste lakannut 20.1.2023)
- Kaupunginhallituksen päätös 23.1.2023 § 38 (julkisuuslain mukainen salassapitoperuste lakannut 13.2.2023)
- Sisä-Suomen poliisilaitoksen päätös 20.1.2023
- Länsi-Suomen syyttäjäalueen päätös 13.2.2023
- Sisä-Suomen poliisilaitoksen päätös 17.5.2023

4. Päättää, että selitys on annettava 17.7.2023 klo 14 mennessä.

5. Päättää saattaa asianosaisten huomioitavaksi, että jätettävät selitykset ja lausunnot ovat julkisia. Selityksen/lausunnon yksittäinen tieto voi olla julkisuuslain salassapitosäännöksistä johtuen salassapidettävä. Muu selitys/lausunto on kuitenkin julkinen.

6. Päättää todeta ja saattaa asianosaisten tietoon, että määräajan noudattamatta jättäminen tai selityksen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

7. Selitykset tulee toimittaa sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@ylojarvi.fi tai postitse osoitteeseen

”Ylöjärven kaupunki, kirjaamo Kuruntie 14 PL 22, 33470 Ylöjärvi”
Otsikkokenttään tieto ”Tilapäinen valiokunta”

8. Päättää keskustella siitä, varataanko mahdollisuus lausunnon antamiseen kaupunginvaltuuston puheenjohtajistolle, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginhallituksen kokouksissa.

Päätös

Hyväksyttiin. Lisäksi hyväksyttiin yksimielisesti

Tilapäinen valiokunta	§ 7	21.06.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 13	26.07.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 18	17.08.2023

- kohdan 5. ensimmäisen lauseen muotoiluksi, että "Päätää saattaa asianosaisten ja muiden huomioitavaksi, että tilapäiselle valiokunnalle jätettävät selitykset, lausunnot ja muut asiakirjat ovat julkisia."

- kohdan 5. viimeisen lauseen muotoiluksi, että "Muu selitys, lausunto tai asiakirja on kuitenkin julkinen."

- kohdan 7. alkuun teknisenä lisäyksenä "Päätää, että".

- kohta 8. kuuluu, että Päätää, että varataan mahdollisuus lausunnon antamiseen kaupunginvaltuuston puheenjohtajistolle, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginhallituksen kokouksissa edellä todettua määräaika ja toimitusosoitteita noudattaen.

Tilapäinen valiokunta 26.07.2023 § 13

Asianosaisten kuuleminen sekä kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston mahdollisuus lausunnon antamiseen on toimitettu tilapäisen valiokunnan kokouksen 21.6.2023 § 7 mukaisesti. Määräaikaan mennessä asianosaisten selityksiä saapui 17 kappaletta ja määräajan päättymisen jälkeen 1 kappale sekä lausuntoja 4 kappaletta. Asian luonne ja määräajan ylittymisen vähäisyys huomioiden määräajan jälkeen saapunut selitys voidaan ottaa asian käsittelyssä huomioon. Saapuneet selitykset ja lausunnot ovat kokonaisuudessaan tämän pykälän liitteenä. Liitteenä olevista saapuneista selityksistä ja lausunnoista on peitetty niissä olleet puhelinnumerot ja kotiosoitteet sekä julkisuuslain 24.1 § kohdan 32 nojalla salassa pidettäväksi katsotut tiedot. Saapuneet selitykset ja lausunnot ovat kokonaisuudessaan nähtävillä tilapäisen valiokunnan kokouksessa.

Enemmistö selityksen- / lausunnonantajista on ilmaissut yhtyvänsä aloitteessa selostettuun, epäluottamuksen aiheuttaneen tapahtumakulun kuvaukseen koskien salassa pidettävän kokousasian ja kaupunginhallituksen sisäisten keskustelujen sanatarkkaa referointia lehdistölle. Vastauksissa on tuotu esiin, että tapahtumat ovat aiheuttaneet luottamuspulaa sekä kielteisiä vaikutuksia kaupunginhallituksen kokousilmapiiriin ja keskustelukulttuuriin. Vastauksissa nousee esiin huoli siitä, että vallitsevassa tilanteessa kaupunginhallituksen työskentelyn voimavarat eivät kohdennu toivottavalla tavalla Ylöjärven kehittämiseen. Toisaalta vastauksista käy ilmi, että kaupunginhallitus on vallitsevassa tilanteessa hoitanut tehtäviään ja tehnyt päätökset asioissa, jotka sen käsiteltäväksi ja päätettäväksi on tuotu. Joissakin vastauksissa on myös arvioitu, että kyse on pidemmällä aikavälillä kehittyneestä luottamuspulasta ja kielteisestä kehityksestä. Vastauksissa nuosee esiin myös huoli kaupungille aiheutuvasta mainehaitasta erilaisine oheisvaikutuksineen.

Tilapäisen valiokunnan suorittamassa kuulemisessa vastaajilla on ollut mahdollisuus lausua oma käsityksensä siitä, mitkä ovat olleet ne jätetyssä aloitteessa mainitut kaksi tahoa, joilta hallituksen jäsenet ovat saaneet tietoonsa

Tilapäinen valiokunta	§ 7	21.06.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 13	26.07.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 18	17.08.2023

tietovuotojen toteuttajan. Lisäksi vastaajilla on ollut mahdollisuus kertoa, millaista tietoa he ovat näiden tietojen tueksi saaneet.

Kaupunginhallituksen 28.11.202 kokouksen tuolloin julkisuuslain nojalla salaisen kokousasian 418 julkisuuteen saattanut henkilö näyttää jäävän tilapäiselle valiokunnalle toimitettujen selitysten ja lausuntojen perusteella avoimeksi. Tilapäisen valiokunnan toimivaltuudet huomioiden asiaa on haasteellista tältä osin enemmän selvittää.

Kaupunginhallituksen vapaamuotoisen keskustelun lehdistölle referoinnin toteuttaja näyttää käyvän annetuista vastauksista ilmi. Kaupunginhallituksen jäsen Erja Pelkonen on selityksessään kertonut soittaneensa ja kertoneensa kaupunginhallituksen 19.12.2022 kokouksen kokouskeskusteluista paikallismedian toimittajalle. Menettelyään Pelkonen on perustellut tarkemmin tämän pykälän liitteenä olevassa selityksessään.

Kuulemiseen sisältyi myös kysymys siitä, tuleeko vastaajan näkemyksen mukaan kaupunginhallitus aloitteessa esitetyillä perusteilla erottaa vai onko tilanteen korjaamiseksi vastaajan arvion mukaan olemassa lievempiä keinoja. Useassa vastauksessa katsottiin, että käsillä olevassa tilanteessa kaupunginhallitus tulee erottaa tai vaihtoehtoisesti yksittäisen kaupunginhallituksen jäsenen tulisi erota kaupunginhallituksesta. Toisaalta vastauksissa esiintyy myös näkökulmia, joissa katsotaan, ettei kaupunginhallitusta tule erottaa. Vastauksissa nousee esiin myös pohdintoja mahdolliseen erottamista seuraavaan kaupunginhallituksen kokoonpanoon liittyen.

Kuntalaista (410/2015) ja Kuntaliiton ohjeista ilmenevän mukaisesti valtuuston asettama tilapäinen valiokunta valmistelee kuntalain 34 §:n mukaisessa tilanteessa luottamushenkilöiden erottamista kesken toimikauden koskevan asian, jos valtuuston toimielimeen valitsevat luottamushenkilöistä tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Kuntalain 34 §:n mukaisesti mahdollinen erottamispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä. Valmistelunsa päätteeksi tilapäinen valiokunta antaa päätösesityksensä valtuustolle, joka sisältää tilapäisen valiokunnan esityksen perusteluineen siitä, että toimielin erotetaan tai että toimielintä ei eroteta. Mahdollisen uuden toimielimen valinta ja luottamushenkilön eroaminen luottamustoimestaan rajautuvat tilapäisen valiokunnan tehtävien ja toimivallan ulkopuolelle.

Liitteet Saapuneet selitykset ja lausunnot (puhelinnumerot ja kotiosoitteet sekä julkisuuslain 24.1 § kohdan 32 nojalla salassa pidettäviksi katsotut tiedot poistettu)

Päätösehdotus Tilapäisen valiokunnan puheenjohtajan selostus:

Tilapäinen valiokunta päättää

1. merkitä tämän pykälän liitteenä olevat saapuneet selitykset ja lausunnot tiedoksi,

Tilapäinen valiokunta	§ 7	21.06.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 13	26.07.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 18	17.08.2023

2. pyytää Kuntaliitolta asiassa asiantuntijalausunnon seuraavasti:

Tilapäinen valiokunta pyytää Kuntaliiton asiantuntijalausunnon siitä, onko Kuntaliiton arvion mukaan asiassa asiassa jätetty aloite, koottu aineisto sekä saapuneet selitykset ja lausunnot huomioiden olemassa asianmukaiset perusteet sille, että tilapäinen valiokunta päätyisi esittämään asiassa kaupunginhallituksen erottamista, kun huomioidaan muun ohella asiaan liittyä poliittinen harkinta ja yhtäältä harkintaa rajaavat oikeudelliset seikat ja periaatteet. Tilapäinen valiokunta liittää lausuntopyyntönsä tämän pykälän liitteineen sekä tilapäisen valiokunnan 21.6.2023 7 §:n ja siinä todetut aineistot. Tilapäinen valiokunta esittää lausuntopyyntönsä Kuntaliitolle kiirehdyttynä.

3. toteaa ja saattaa tässä vaiheessa tiedoksi, että asianosaisille ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajistolle varataan mahdollisuus antaa kirjallinen selityksensä ja lausuntonsa tämän pykälän liitteenä olevista selityksistä ja lausunnoista sekä Kuntaliiton asiantuntijalausunnosta, kun Kuntaliiton asiantuntijalausunto on saapunut. Kuulemisessa noudatetaan vastaavaa menettelyä kuin ensimmäisessä kuulemisessa. Tilapäinen valiokunta valtuuttaa tällä päätöksellä puheenjohtajan ja sihteerin päättämään kuulemisen tarkemmasta ajankohdasta Kuntaliiton asiantuntijalausunnon saavuttua valiokuntaa informoiden.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti tehden päätösehdotuksen kohtaan 1. seuraavan lisäyksen: ”sekä merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen varajäsen Inga-Mari Lehden 24.7.2023 saapunut selitys.” ja päätösehdotuksen kohtaan 2 seuraavan lisäyksen: ”Kuntaliitolle saatetaan tieto siitä, ketkä asianosaiset eivät jättäneet selitystään asiaan.”

Em. lisäysten jälkeen tilapäisen valiokunnan yksimielisesti hyväksymä päätös oli kokonaisuudessaan seuraava:

1. merkitä tämän pykälän liitteenä olevat saapuneet selitykset ja lausunnot tiedoksi sekä merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen varajäsen Inga-Mari Lehden 24.7.2023 saapunut selitys,
2. pyytää Kuntaliitolta asiassa asiantuntijalausunnon seuraavasti:

Tilapäinen valiokunta pyytää Kuntaliiton asiantuntijalausunnon siitä, onko Kuntaliiton arvion mukaan asiassa asiassa jätetty aloite, koottu aineisto sekä saapuneet selitykset ja lausunnot huomioiden olemassa asianmukaiset perusteet sille, että tilapäinen valiokunta päätyisi esittämään asiassa kaupunginhallituksen erottamista, kun huomioidaan muun ohella asiaan liittyä poliittinen harkinta ja yhtäältä harkintaa rajaavat oikeudelliset seikat ja periaatteet. Tilapäinen valiokunta liittää lausuntopyyntönsä tämän pykälän liitteineen sekä tilapäisen valiokunnan 21.6.2023 7 §:n ja siinä todetut aineistot. Tilapäinen valiokunta esittää lausuntopyyntönsä

Tilapäinen valiokunta	§ 7	21.06.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 13	26.07.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 18	17.08.2023

Kuntaliitolle kiirehdittynä. Kuntaliitolle saatetaan tieto siitä, ketkä asianosaiset eivät jättäneet selitystään asiaan.

3. toteaa ja saattaa tässä vaiheessa tiedoksi, että asianosaisille ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajistolle varataan mahdollisuus antaa kirjallinen selityksensä ja lausuntonsa tämän pykälän liitteenä olevista selityksistä ja lausunnoista sekä Kuntaliiton asiantuntijalausunnosta, kun Kuntaliiton asiantuntijalausunto on saapunut. Kuulemisessa noudatetaan vastaavaa menettelyä kuin ensimmäisessä kuulemisessa. Tilapäinen valiokunta valtuuttaa tällä päätöksellä puheenjohtajan ja sihteerin päättämään kuulemisen tarkemmasta ajankohdasta Kuntaliiton asiantuntijalausunnon saavuttua valiokuntaa informoiden.

Tilapäinen valiokunta 17.08.2023 § 18
261/00.00.01/2023

Tilapäisen valiokunnan päätös 26.7.2023 § 13 on täytäntöönpantu tilapäisen valiokunnan päätöksen mukaisesti. Kuntaliiton asiantuntijalausunto on saapunut 4.8.2023. Tämän jälkeen asianosaisille ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajistolle on 4.8.2023 lähetetty toista kuulemista koskeva viesti ohjeistuksineen ja annettu mahdollisuus selityksen ja lausunnon antamiseen tilapäisen valiokunnan päätöksen 26.7.2023 § 13 päätöskohdan 3. mukaisesti 11.8.2023 klo 12 mennessä. Määräaikaan mennessä saapui 10 selitystä ja 2 lausuntoa, jotka ovat tämän pykälän liitteenä.

Liitteet

- Kuntaliiton asiantuntijalausunto 4.8.2023
- Toisessa kuulemisessa saapuneet selitykset ja lausunnot

Päätösehdotus

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtajan selostus:

Tilapäinen valiokunta päättää

1. merkitä Kuntaliiton asiantuntijalausunnon tiedoksi,
2. merkitä suoritettussa toisessa kuulemisessa saapuneet selitykset ja lausunnot tiedoksi,
3. todeta, että asian valmistelun ja ratkaisemisen kannalta tarpeelliset kuulemiset on suoritettu ja asiantuntijalausunto saatu sekä
4. todeta, että tilapäisen valiokunnan päätösehdotus kaupunginvaltuustolle kaupunginhallituksen erottamista koskevassa asiassa päätetään tilapäisen valiokunnan kokouksessa 29.8.2023.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tilapäinen valiokunta	§ 7	21.06.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 13	26.07.2023
Tilapäinen valiokunta	§ 18	17.08.2023

Tilapäinen valiokunta piti kokoustaon tämän asian käsittelyn aikana klo 18.36 – 18.44.

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 15, § 16, § 17, § 18

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Juha Myllymäki

Ylöjärven kaupunki
Hallintopalvelut
Antti Pieviläinen
Hallintojohtaja
Kuruntie 14, 33470 Ylöjärvi

Ylöjärven kaupungin tilapäisen valiokunnan lausuntopyyntö Kuntaliitolle 27.7.2023

Toimielimen erottamisen edellytykset

Arvioitava asia

Ylöjärven kaupunginvaltuusto on 12.6.2023 päättänyt asettaa kuntalain 35 §:n tarkoittaman tilapäisen valiokunnan valmistelemaan vireille tullutta kaupunginhallituksen jäsenten erottamista koskevaa asiaa kuntalain 34 §:n mukaisesti.

Tilapäinen valiokunta on 21.6.2023 § 7 päättänyt pyytää selitykset kaupunginhallituksen jäseniltä ja varajäseniltä luottamuksen menettämisen syistä ja aloitteessa esitetyistä vaatimuksista. Valtuuston puheenjohtajistolle on lisäksi annettu mahdollisuus antaa asiasta lausuntonsa.

Tilapäinen valiokunta on 26.7.2023 § 13 merkinnyt saapuneet selitykset ja lausunnot tiedoksi sekä päättänyt pyytää Kuntaliitolta asiassa asiantuntijalausunnon:

”Tilapäinen valiokunta pyytää Kuntaliiton asiantuntijalausunnon siitä, onko Kuntaliiton arvion mukaan asiassa jätetty aloite, koottu aineisto sekä saapuneet selitykset ja lausunnot huomioiden olemassa asianmukaiset perusteet sille, että tilapäinen valiokunta päätyisi esittämään asiassa kaupunginhallituksen erottamista, kun huomioidaan muun ohella asiaan liittyä poliittinen harkinta ja yhtäältä harkintaa rajaavat oikeudelliset seikat ja periaatteet. Tilapäinen valiokunta liittää lausuntopyyntöönsä tämän pykälän liitteineen sekä tilapäisen valiokunnan 21.6.2023 7 §:n ja siinä todetut aineistot. Tilapäinen valiokunta esittää lausuntopyyntönsä Kuntaliitolle kiirehdyttynä. Kuntaliitolle saatetaan tieto siitä, ketkä asianosaiset eivät jättäneet selitystään asiaan.”

Oikeudellinen arvio

Kuntalain 34 §:n mukaan valtuusto voi erottaa kunnan, kuntayhtymän ja kuntien yhteiseen toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä.

Yksittäisen toimielimen jäsenen erottaminen ei ole epäluottamuksen perusteella mahdollista, vaan erottaminen koskee toimielintä kokonaisuutena. Yksittäisen jäsenen erottaminen on mahdollista kuntalain 86 §:n tarkoittamassa tapauksessa, jossa henkilö on vaalien jälkeen lainvoimaisella tuomiolla tuomittu vankeuteen vähintään kuudeksi kuukaudeksi. Puheenjohtajiston ja pormestarin erottamisesta epäluottamuksen perusteella on nykyisessä kuntalaissa säännelty erikseen.

Luottamushenkilön erottamista koskevan asian valmistelee valtuustolle tilapäinen valiokunta kuntalain 35 §:n mukaisesti. Kyseessä on kuntalain 93:ssä erikseen säädetty poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan yleensä kunnanhallitus valmistelee asiat valtuuston päätettäväksi. Luottamushenkilöiden epäluottamukseen perustuvan erottamisen valmistelu on katsottu asiaksi, jossa tehtävä on perusteltua antaa kunnanhallituksen sijasta valtuuston keskuudestaan asettamalle valiokunnalle. Poikkeus on perusteltavissa myös sillä, että hallituskin voi olla erottamisen kohteena.

Valtuusto voi enemmistöpäätöksellä erottaa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he ovat menettäneet valtuuston luottamuksen. Sovelletun parlamentarismin mallin mukaisesti kaupunginhallituksen tulee nauttia valtuuston luottamusta. Luottamuksen menettämisen arviointi on käytännössä poliittista harkintaa, eikä luottamuksen menettämiseen johtavia syitä ole laissa nimenomaisesti säädetty tai rajattu. Peruste voi sinänsä olla esimerkiksi työskentelyä selvästi haittaavat toimielimen vaikeat sisäiset ristiriidat tai valtuuston hyväksymien strategisten linjausten vastainen toiminta. Epäluottamus voi aiheutua yhden tai useamman jäsenen toiminnasta.

Poliittista tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajaavat hallintolain 6 §:n mukaiset yleiset oikeusperiaatteet. Oikeusperiaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate, tarkoitussidonnaisuuden periaate, suhteellisuusperiaate, puolueettomuuden vaatimus (objektivi-teettiperiaate) sekä luottamuksensuojan periaate.

Korkein hallinto-oikeus on 9.10.2014 antamassaan lautakunnan erottamista koskevassa ratkaisussaan (taltionumero 3009) lausunut muun ohella, että kysymys siitä, mitkä seikat voivat johtaa kuntalaissa tarkoitettulla tavalla valtuuston luottamuksen menettämiseen, ei ole ensisijaisesti oikeudellinen arviointikysymys, vaan poliittisen tai muun tarkoituksenmukaisuusharkinnan alaan kuuluva kysymys. Asian luonteen mukaisesti valtuustolla on tällaisessa asiassa suuri harkintavalta, jota kuitenkin rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet.

Esimerkiksi tarkoitussidonnaisuuden periaatteen noudattamista voidaan arvioida kunnan toiminta-ajatuksen ja toimialan kautta. Kuntalain 1 §:n mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaalleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää, että sinänsä laajaa harkintavaltaa käytetään hyväksyttävään ja kunnan edun kannalta perusteltavaan tarkoitukseen. Toisaalta sama periaate kieltää jonkin tahon perusteettoman suosimisen. Oikeuskäytännössä on katsottu, että harkintavallan käyttö esimerkiksi jonkin yksittäisen tahon suosimiseksi kunnan edun sijasta voi täyttää myös virkarikoksen tunnusmerkistön.

KKO 2023:17

Z:n kunnan kunnanjohtaja P oli tehnyt tutkintapyynnön kuntakonserniin kuuluvan X Oy:n entisestä toimitusjohtajasta O:sta. Tietoisena O:ta koskevasta vakavasta rikosepäilystä kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet A, B, C, D, E, F, G ja H päättivät kunnanhallituksen kokouksessa peruuttaa tutkintapyynnön ja antaa kunnan yhtiökokousedustajille omistajaohjauksen O:n palauttamiseksi X Oy:n toimitusjohtajan toimeen. Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A, B, C, D, E, F, G ja H syyllistyivät virka-aseman väärinkäyttämiseen.

*Helsingin hallinto-oikeus on toimielimen jäsenten erottamista koskevassa asiassa (H5172/2022, **ei lainvoimainen**) arvioinut valtuuston oikeutta erottaa luottamushenkilöt eräiden toimielimen jäsenten siirryttyä toiseen poliittiseen ryhmään (ns. loikkaus). Päätöksessä on kiinnitetty erityistä huomiota toiminnan johdonmukaisuuteen vastaavissa tapauksissa. Koska aiemmissa tai myöhemmissäkään ryhmän vaihdoksissa valtuusto ei ryhtynyt erottamistoimiin, hallinto-oikeus kumosi valtuuston päätöksen.*

” Tasapuolisen kohtelun vaatimus ei sinänsä estä valtuustoa perustellusta syystä muuttamasta aiempaa hallintokäytäntöään. Valituksenalaisesta päätöksestä ei kuitenkaan ilmene, että valtuuston tarkoituksena olisi ollut aiemman hallintokäytännön muuttaminen, vaan siinä on nimenomaisesti todettu, että valtuusto ottaa ratkaisussaan kantaa vain käsittelyssä olevaan asiaan. Erottamisasian vireilletulon jälkeen tapahtuneen kaupunginhallituksen jäsenen ryhmän vaihdoksen johdosta ei myöskään ole pantu vireille erottamista koskevaa asiaa. Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että kaupunginvaltuusto on valituksenalaisella päätöksellään (§ 68) poikennut kaupungissa muissa vastaavan kaltaisissa tilanteissa noudatetusta hallintokäytännöstä.”

Lausuntopyyntöissä tarkoitettussa tapauksessa kysymys on siitä, onko kaupunginhallituksen sisäisten keskustelujen ja mahdollisesti myös salassa pidettävien tietojen päätyminen julkisuuteen sekä ja siitä seuranneet tapahtumat heikentäneet valtuuston luottamusta kaupunginhallituksen toimintakäynnin, että tilapäinen valiokunta voi esittää toimielimen erottamista ja valtuusto erottaa toimielimen.

Salassa pidettäviä tietoja ei saa ilmaista ulkopuolisille ja salassa pidettävien tietojen ilmaiseminen voi olla rikoslaisissa tarkoitettu virkarikos. Salassa pidettävät asiat on merkittävä esityslistaan erikseen. Todettakoon, että tässä arvioissa ei voida ottaa kantaa siihen, onko joku hallituksen jäsen paljastanut salassa pidettäviä tietoja.

Muut kuin valtuuston julkiset kokoukset eivät ole yleensä yleisölle julkisia. Toimielimen jäsenten kokouksessa käyttämät puheenvuorot eivät lähtökohtaisesti ole salassa pidettäviä, mutta esimerkiksi Kuntaliiton koulutusmateriaaleissa keskusteluja luonnehditaan luottamuksellisiksi. Tämä sen vuoksi, että yksittäisten keskustelujen tai puheenvuorojen päätyminen julkisuuteen voi johtaa päätöksentekoilmapiirin heikkenemiseen. Toimielimen sisäinen luottamuksen puute voi johtaa myös siihen, että perusteluja ja mielipiteitä ei käydä toimielimen kokouksessa vaan merkitykselliset keskustelut käydään toimielimen kokousten ulkopuolella.

Tilapäinen valiokunta tekee itsenäisen arvionsa kaupunginhallituksen toimintaedellytyksistä ja kysymys on lopulta kokonaisharkinnasta. Tilapäisen valiokunnan tehtäviin ei sinänsä lähtökohtaisesti kuulu esimerkiksi selvittää sitä, kuka on mahdollisesti paljastanut salassa pidettäviä tietoja ulkopuolisille. Tämä ei ole välttämättä tarpeen erottamisasian valmistelemiseksi. Vaikka kyse olisikin alun perin yksittäisen tai yksittäisten henkilöiden toiminnasta, tilapäisen valiokunnan arvioinnin kohteena on koko hallituksen toimintakyky ja valtuuston poliittinen luottamus arviointihetkellä.

Poliittinen luottamus tai epäluottamus on arvioitavissa vain poliittisessa prosessissa viime kädessä valtuuston äänestyksessä. Käsitksemme mukaan on kuitenkin oikeudellisesti mahdollista, että mahdollinen epäluottamus perustuu kaupunginhallituksen toimintaedellytysten heikkenemiseen joko salassa pidettävien tietojen paljastamisen vuoksi tai luottamuksellisten keskustelujen ilmaisemiseen niin, että se olennaisesti heikentää hallituksen työskentelyedellytyksiä.

SUOMEN KUNTALIITTO

Juha Myllymäki
lakiasiainjohtaja

Isotalo Hanna

Lähetäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: maanantai, 7. elokuuta 2023 15:17
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäisen valiokunnan lausunto

Lähetäjä: Ahonen Jussi-Pekka <jussi-pekka.ahonen@ylojarvi.fi>
Lähetetty: maanantai, 7. elokuuta 2023 15:14
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäisen valiokunnan lausunto

Terve,

Liitteenä lausuntoni tilapäisen valiokunnan lausuntopyyntöön:

Yhdyn kaupunginhallituksen enemmistön näkemykseen, jonka mukaan Erja Pelkosen luottamus on mennyt. Kaupunginhallituksen työskentely on häiriintynyt oleellisella tavalla sekä vaikuttanut kaupunginhallituksen toimintakykyyn negatiivisesti. Kaupunginhallitus tulee erottaa tai Erja Pelkosen pitää oma-aloitteisesti ymmärtää erota poliittisen luottamuksen palauttamiseksi.

Yhdyn myös Kuntaliiton johtavan lakimiehen lausuntoon. Poliittista luottamusta tai epäluottamusta on arvioitava poliittisessa päätöksenteossa. Katson, että Erja Pelkonen ei nauti luottamusta, joten tilapäisen valiokunnan on suositeltava kaupunginhallituksen erottamista.

Jussi-Pekka Ahonen
Yöjärven kaupunginhallituksen jäsen

Lähetetty sovelluksesta [Outlook for iOS](#)

Isotalo Hanna

Lähettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: tiistai, 8. elokuuta 2023 9:35
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta
Liitteet: Tilapäisen valiokunnan kokouksessa 26.7.2023 § 13 tiedoksi merkityt saapuneet selitykset ja lausunnot.pdf; Kuntaliiton asiantuntijalausunto 4.8.2023.pdf

Lähettäjä: Haataja Peer <Peer.Haataja@ylojarvi.fi>
Lähetetty: tiistai, 8. elokuuta 2023 9:16
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <Kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta

Minulla ei ole lisättävää aikaisempaan
Yst.terv. Peer Haataja

Lähetetty sovelluksesta [Outlook for iOS](#)

Lähettäjä: Isotalo Hanna <Hanna.Isotalo@ylojarvi.fi>
Lähetetty: perjantaina, elokuuta 4, 2023 3:31 ip.
Aihe: Tilapäisen valiokunnan päätöksen 26.7.2023 § 13 mukainen toinen (2.) asianosaisten kuuleminen sekä mahdollisuus lausunnon antamiseen 11.8.2023 klo 12 mennessä

Jakelu:

- kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet
- kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto

Tiedoksi:

- tilapäisen valiokunnan varsinaiset jäsenet ja sihteeri

Liitteet:

- Tilapäisen valiokunnan kokouksessa 26.7.2023 § 13 tiedoksi merkityt saapuneet selitykset ja lausunnot (puhelinnumerot ja kotiosoitteet sekä julkisuuslain 24.1 § kohdan 32 nojalla salassa pidettäviksi katsotut tiedot poistettu)
- Kuntaliiton asiantuntijalausunto 4.8.2023

Tilapäisen valiokunnan päätöksen 26.7.2023 § 13 mukaisesti varaamme kaupunginhallituksen jäsenille ja varajäsenille mahdollisuuden antaa asianosaisina kirjallisen selityksensä tämän viestin liitteinä olevista selityksistä ja lausunnoista sekä Kuntaliiton 4.8.2023 saapuneesta asiantuntijalausunnosta.

Tilapäisen valiokunnan päätöksen mukaisesti kaupunginvaltuuston puheenjohtajistolle varataan mahdollisuus antaa kirjallinen lausuntonsa edellä mainituista, tämän viestin liitteinä olevista asiakirjoista.

Kirjalliset selitykset ja lausunnot on toimitettava **viimeistään perjantaina 11.8.2023 klo 12 mennessä**.

Määräajan noudattamatta jättäminen taikka selityksen tai lausunnon antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Olethan viipymättä yhteydessä johdon sihteeri Hanna Isotaloon, mikäli liitetiedostot eivät aukea tai muita teknisiä ongelmia ilmenee.

Selityksen tai lausunnon yksittäinen tieto voi olla julkisuuslain salassapitosäännöksistä johtuen salassa pidettävä. Muu selitys, lausunto tai asiakirja on kuitenkin julkinen.

Selitykset ja lausunnot tulee toimittaa sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@ylojarvi.fi tai postitse osoitteeseen

”Ylöjärven kaupunki, kirjaamo Kuruntie 14 PL 22, 33470 Ylöjärvi”
Otsikkokenttään tieto ”Tilapäinen valiokunta”

Toimeksi saaneena

Ystävällisin terveisin

Hanna Isotalo
Johdon sihteeri, tilapäisen valiokunnan tekninen sihteeri
Ylöjärven kaupunki
Hallintopalvelut
Kuruntie 14, PL 22, 33471 Ylöjärvi
p. 050 541 7412
hanna.isotalo@ylojarvi.fi
www.ylojarvi.fi

Isotalo Hanna

Lähtettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: tiistai, 8. elokuuta 2023 10:57
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta

Lähtettäjä: Heikkilä Jaana <jaana.heikkila@ylojarvi.fi>
Lähetetty: tiistai, 8. elokuuta 2023 10:28
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <Kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta

Kannanottoni Kuntaliiton asiantuntijalausuntoon ja vastineisiin

Loppukappale lausunnosta:

"Käsityksemme mukaan on kuitenkin oikeudellisesti mahdollista, että mahdollinen epäluottamus perustuu kaupunginhallituksen toimintaedellytysten heikkenemiseen joko salassa pidettävien tietojen paljastamisen vuoksi tai luottamuksellisten keskustelujen ilmaisemiseen niin, että se olennaisesti heikentää hallituksen työskentelyedellytyksiä."

-Tämä johtopäätös on mielestäni selkeä viesti siitä, että hallituksen työskentely epäluottamuksellisessa ilmapiirissä ei ole mahdollista. Vastineiden ja tämän lausunnon perusteella olen edelleen sitä mieltä, että hallituksella ei ole toimintaedellytyksiä.

Ystävällisesti,
Jaana Heikkilä

Isotalo Hanna

Lähtettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: torstai, 10. elokuuta 2023 10:05
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta

Lähtettäjä: Jäntti Iikka <iikka.jantti@ylojarvi.fi>
Lähetetty: torstai, 10. elokuuta 2023 9:36
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <Kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta

Hei

Olen tutustunut tilapäiselle valiokunnalle annettuihin selityksiin ja Kuntaliiton lausuntoon. Ne kuvaavat hyvin kokonaistilannetta, eikä minulla ei ole lisättävää siihen, mitä olen asiasta aiemmin sanonut.

Terveisin,
Iikka Jäntti
hallituksen varajäsen

Lähetetty sovelluksesta [Outlook for iOS](#)

Isotalo Hanna

Lähettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 10:30
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta

Lähettäjä: Kiiskinen Jenni <Jenni.Kiiskinen@ylojarvi.fi>
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 10:18
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <Kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta

*"Muut kuin valtuuston julkiset kokoukset eivät ole yleensä yleisölle julkisia. Toimielimen jäsenten kokouksessa käyttämät puheenvuorot eivät lähtökohtaisesti ole salassa pidettäviä, mutta esimerkiksi Kuntaliiton koulutusmateriaaleissa keskusteluja luonnehditaan luottamuksellisiksi. **Tämä sen vuoksi, että yksittäisten keskustelujen tai puheenvuorojen päätymisen julkisuuteen voi johtaa päätöksentekoilmapiirin heikkenemiseen. Toimielimen sisäinen luottamuksen puute voi johtaa myös siihen, että perusteluja ja mielipiteitä ei käydä toimielimen kokouksessa vaan merkitykselliset keskustelut käydään toimielimen kokousten ulkopuolella.**" (Kuntaliiton vastaus)*

*"Mahdollinen epäluottamus perustuu kaupunginhallituksen toimintaedellytysten heikkenemiseen joko salassa pidettävien tietojen paljastamisen vuoksi tai luottamuksellisten keskustelujen ilmaisemiseen niin, että **se olennaisesti heikentää hallituksen työskentelyedellytyksiä.**" (Kuntaliiton vastaus)*

Arvoisa tilapäinen valiokunta,
Kuntaliiton asiantuntijan vastauksen valossa pyydän mitä nöyrimmin teitä arvioimaan asiaa järjestelmän luottamuksen ja toimintaedellytysten kautta.

Luottamus päätöksentekojärjestelmään on paras demokratian tae. Ja toki luottamuksen arvoisena oleminen liittyen siihen oleellisesti. Luottamuksen heikentäminen julkisuuden kautta ja sisäisesti päätöksentekuelimen jäsenten keskuudessa on vakava uhka kuntademokratialle. Kaupunginhallituksen työskentelyedellytyksiä on parannettava.

Tämä tapaus on saanut surullisen ja surkuhupaisan luonteen. Asioiden tunnustamisen ja oman toiminnan reflektoinnin ja vastuunkantamisen sijaan saamme nyt saivartelua ja selittelyä sekä kuulopuheisiin perustuvaa toistoa. Omat kannat lukitaan silmät sulkien, vain poliittisista syistä. Toivon vilpittömästi, että tilapäinen valiokunta näkee poliittisten jakolinjojen yli ja vastausten perusteella erottaa oleellisen tiedon epäoleellisesta analyysinsä pohjaksi.

Luottamusta ei voi vaatia itselleen jos se toiminnan seurauksena on mennyt. Sen saa muilta takaisin, jos on sen arvoinen.

Erja Pelkonen on saanut luottamuksen valtuustoon äänestäjiltä, mutta kaupunginhallitukseen luottamuspaikkaneuvottelujen jälkeen oman valtuustoryhmänsä esittämänä. (Pelkosen valtuustoryhmä on sittemmin hajonnut sisäisiin ristiriitoihin.)

Äänestäjien luottamusta ei voi vaalien välissä todentaa, mutta muun kaupunginhallituksen osalta luottamus häneen on mennyt toimittaja Matti Pulkkinen kirjeen jälkeen, kuten vastauksissa selviää. Mikä Pelkosen toiminnassa on nyt tuon luottamuksen palauttamista tukevaa?

Muihin kaupunginhallituksen jäseniin ei ole syntynyt tällaista luottamuspulaa. Kaupunginhallitus ei ole kuppikuntaistunut (kuten varajäsen Kolehmainen vastaa), mutta on totta, että parasta mahdollista yhdessä ajattelua ja asioiden yhteistä pyörittelyä keskustelussa ei ole, sillä keskustelua ei voi avoimesti ja vapaasti käydä koko kaupunginhallituksen välillä. Tällöin tietyt seikat eivät tule kaikkien kuultavaksi ja esille. Päätöksenteko on siis vaarassa kuppikuntaistua juuri sen vuoksi, että keskustelu lakkaa. Ja se lakkaa, kun ei ole luottamusta. Erityisesti keskikokoisten ja pienten ryhmien kannalta tämä on todella ongelmallista.

Kun henkilö suurella mandaatilla edustaa muita ihmisiä päätöksenteossa ja toimii tietoisesti väärin järjestelmää ja muita ihmisiä kohtaan, eikö ole oikein, että hän saa seuraamuksia ja hänen asemansa järjestelmässä kyseenalaistetaan?

Mitkä ovat pelisääntömme ja pitääkö kaikkien niitä noudattaa?

Voi olla muitakin tahoja, jotka ovat vuotaneet, mutta toimittajan taholta Erja Pelkonen on nimetty.

Kun ensimmäinen vuodettu asia oli julkaistu lehdessä, kaupunginhallitus todella keskusteli, ilmaisi kuinka haitallisena vuotaminen oli koettu ja yritti rakentavasti eri keinoin keskustelun avulla tarjota mahdollisuutta asian korjaamiseen.

Näin myös toisen vuotamisen jälkeen. Keskustelu oli laajaa, analyttistä ja jopa emotionaalisesti ennennäkemättömän rohkeaa.

Tässä toisessa tapauksessa vuotaja, Erja Pelkonen, joko ilmeisen selkeästi ymmärtämättä mistä keskusteltiin; tai vaihtoehtoisesti ilkeän tarkoitushakuisesti referoi kuulemaansa toimittajalle. En pidä todennäköisenä, että Pelkonen ei ymmärtäisi. Pelkonen olisi voinut myös kertoa vain oman puheenvuoronsa sisällön, mutta nyt hän referoi muidenkin puheita värittäen ja sumuttaen omalle sanomalleen myönteisesti.

Kyse ei ole demokratian puolustamisesta, kuten Pelkonen toimintaansa itse selittelee.

Katson nimenomaan Pelkosen toiminnan olevan haitallista demokratialle, se rikkoo luottamusta organisaation sisällä, rikkoo luottamusta hallintoelimiin ja päätöksentekojärjestelmään myös kuntalaisen silmin. Kun hybridivaikuttamisen pelikirjasta. Tämä vastauksena Pelkosen Venäjä-viittauksiin. On makaaberia edes rinnastaa tämä tapaus Venäjään, jossa toimittajia vainotaan, vangitaan ja jopa murhataan joidenkin sanojen käyttämisestä.

Tiivistäen: mitä Pelkonen katsoo olevan suurta lehdistönvapauden rikkomista ja Venäjänmallia, on hypoteettinen keskustelu kannattavuudesta: eli esimerkkinä siitä, että jos yritys ostaa lehdeltä mainoksia, mutta mainoksen viereisessä jutussa lehti kirjoittaa yrityksestä tai sen tuotteista negatiivisesti, yritys voi pohtia, onko tulevaisuudessa mainostaminen tässä julkaisussa enää kannattavaa (panos-tulos). Lehden toimitukselliseen sisältöön ei siis esitetty peukalointia!

Tällainen pohdiskelu on tarkoitettu vain KH:n sisäisesti käytäväksi. Se on hypoteettista, se on vaihtoehtoja kartoittavaa. Kontekstistaan irroitettuna Pelkonen käytti sitä omiin tarkoituksiinsa. Ylöjärven Uutisten päätoimittajakin totesi, ettei ole saanut yhteydenottoa kaupungilta.

Ja korostan, että Pelkonen ei ole mikään kirkasotsainen uhri tai lehdistönvapauden marttyyri. Hän on siis erittäin tietoisesti rikkonut ja haitannut yhteisten asioiden hoitamista, motiivinaan oletettavasti henkilökohtainen kauna ja kostonhalu lähinnä yhtä henkilöä kohtaan. Muu kaupunginhallitus ja päätöksentekokoneisto on nyt joutunut tämän kostoretken sivulliseksi uhriksi. Koko järjestelmää käytetään siis hyväksi.

Pelkonen on käyttänyt lain suomaa oikeuttaan ilmaista mielipiteitään ilman ennakkosensuuria, mutta yhtäläillä sananvapauden kuuluu vastuu sanoistaan ja teoistaan.

Meillä kaikilla muillakin toimielimien on sama ilmaisunvapaus, mutta emme ole referoineet toimittajalle luottamuksellisia keskusteluja. Kannustaako Pelkonen siis sellaiseen epäeettiseen toimintatapaan muitakin?

Totean vielä uudestaan: Mielestäni tämä on tilapäisen valiokunnan vakavan pohdinnan paikka.

Hyväksytäänkö Pelkosen toimintamalli?

Toivon eri tahojen pohtivan ja analysoivan koko vyyhtiä. Mitä asioita esim. liittyen johtamisselvitykseen on vuodettu. Mitä asioita ei ole vuodettu (esimerkiksi johtamisselvityksen tuloksia ei ole missään vaiheessa vuodettu ja julkaistu lehdessä, myöskään kaikkia tutkintapyyntöihin liittyviä seikkoja ei ole avattu) ja mistä se kertoo.

Kaupunginhallituksen lähes kaikki ongelmat liittyvät johtamisselvityksen jälkipyykkiin, jatkuviin tieto- ja tutkintapyyntöihin, joiden taustat ja motiivit ovat taatusti kaikille selviä.

Hyvä valiokunta,

Mitä ja ketä tällainen maaninen ja pikkusieluinen kostonkierre lähtien johtamisselvityksen liikkeellepanosta palvelee?

Mikä on sen tahon, joka jatkuvasti rikkomalla etsii oikeutusta, tavoite?

Tuleeko johtamisselvitys vielä vuosien ajan leimaamaan kaikkea Ylöjärven kuntapolitiikan toimia?

YT,

Jenni Kiiskinen

Isotalo Hanna

Lähettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 9:41
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta

Lähettäjä: Listenmaa Sari <Sari.Listenmaa@ylojarvi.fi>
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 8:06
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta

Hei!
Minulla ei ole asiaan lisäkommentteja.

Sari Listenmaa

Lähetetty [Outlook for Android](#)

Isotalo Hanna

Lähettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 9:40
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta/ Lausunto 2._Luojus

Lähettäjä: Luojus Katja Susanna <katja.luojus@pirha.fi>
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 6:41
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <kirjaamo@ylojarvi.fi>
Kopio: Luojus Katja Susanna <Katja.Luojus@pirha.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta/ Lausunto 2._Luojus

Vastaanottaja: Tilapäinen valiokunta/ pj Tapani Tienari
Lausunto II/ 2023

Lausun tilapäisen valiokunnan päätöksen 26.7.2023 § 13 mukaan seuraavaa:

1. Syntyneen epäluottamuksen ja siitä aiheutuvien vaikeuksien myötä kaupunginhallituksen työskentelyssä ei ole tapahtunut muutoksia ensimmäisestä lausuntokierroksesta eli tilanne on korjaantumaton.
2. En näe tarpeellisenä muiden asianosaisten antamien lausuntojen arviointia tai spekulointia lausunnossani, sillä epäluottamuksen korjaantumista tai kaupunginhallituksen työskentelyä se ei tue millään tavalla. Näen sen synnyttävän merkityksettömän selittelyjen oravanpyörän. Uskon, että näillä tiedoilla tilapäinen valiokunta pystynee päätösesityksensä antamaan valtuustolle.
3. Kuntaliiton asiantuntijalausunnossa lakiasianjohtaja Juha Myllymäki toteaa yksiselitteisesti, että toimielimen keskustelut ovat luottamuksellisia ja niiden päätyminen julkisuuteen voi johtaa päätösilmapiirin heikkenemiseen. Erja Pelkonen on tunnustanut kertoneensa luottamukselliset keskustelut kaupunginhallituksen ulkopuolelle eikä se, mikä on ollut hänen subjektiivinen peruste toiminnalleen anna oikeutusta tehdylle. Yhdyn asiantuntijalausunnossa esiin tuotuihin perusteluihin, mikä antaa selkeän toimintamallin tilapäiselle valiokunnalle ja siten myös kaupunginvaltuustolle asian ratkaisemiseksi.

yhteistyöterveisin Katja Luojus, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Isotalo Hanna

Lähettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 11:11
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Lausunto tilapäiselle valiokunnalle

Lähettäjä: Mankkinen Leena <Leena.Mankkinen@ylojarvi.fi>
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 11:10
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <Kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Lausunto tilapäiselle valiokunnalle

Ilmoitan kohteliaimmin, että valiokunnalle annetut lausunnot eivät muuta edellisellä kierroksella antamaani kantaa.
Leena Mankkinen
Valtuuston 1. Vpj

Lähetetty sovelluksesta [Outlook for iOS](#)

Isotalo Hanna

Lähettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: keskiviikko, 9. elokuuta 2023 12:15
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Lausunto tilapäiselle valiokunnalle

Lähettäjä: Mäkinen Minna <minna.makinen@ylojarvi.fi>
Lähetetty: keskiviikko, 9. elokuuta 2023 11:58
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <Kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Lausunto tilapäiselle valiokunnalle

Saamieni kirjallisten lausuntojen perusteella voi todeta kaupunginhallituksen luottamuksen ja toimintakyvyn heikentyneen.

Olen nykyisen kaupunginhallituksen varajäsen, mutta osallistunut vain yhteen kokoukseen osittain. Tämän vuoksi minun on mahdotonta arvioida kokousilmapiirin muutoksia. Liitteenä annettujen lausuntojen perusteella asioiden "juurisyyt" ja eripura kumpuavat jo aikaisemman kaupunginhallituksen toimista, erityisesti johtamisselvityksestä ja sen jälkimainingeista. Lisäksi nykyisen hallituksen kokousten sekä salassa pidettäviä että luottamuksellisia asioita on vuotanut julkisuuteen.

Valtuutettu ja kaupunginhallituksen jäsen Erja Pelkonen on myöntänyt vuotaneensa luottamuksellisia tietoja toimittaja Matti Pulkkiselle, joka oli luvannut hänelle lähdesuojan. Tämä lähdesuoja ei kuitenkaan pitänyt. Vaikka juridisesti salaisten tietojen vuotaminen on tuomittavampaa, niin oman oikeustajuni mukaan myös luottamuksellisten keskustelujen kertominen eteenpäin, erityisesti medialle tai sosiaaliseen mediaan, on tuomittavaa.

Nyt annettujen lausuntojen valossa näyttäisi siltä, että tilanteeseen ei enää löydy keskusteluratkaisua tai kompromissia. Ilmeisesti nämä keinot ovat jo käytetty, tuloksettomina. Jotain on kyllä pakko tapahtua, sillä nykyisen kaltainen tilanne on jo niin suuri mainehaitta Ylöjärvelle, että maineen palauttaminen vaatii erityisesti kaupunginhallitukselta hyviä poliittisia päätöksiä ja yhteistyökykyä.

Yhteistyöterveisin,
Minna Mäkinen, SDP
Kaupunginvaltuuston jäsen
Kaupunginhallituksen varajäsen

Lähetetty sovelluksesta [Outlook for iOS](#)

Erja Pelkonen
Ylöjärven kaupunginhallituksen jäsen
11.8.2023

Toinen vastaus tilapäiselle valiokunnalle liittyen aloitteeseen kaupunginhallituksen erottamisvaatimuksesta.

Kommentit muiden aiemmin antamiin selityksiin

Kaupunginhallituksen jäsen **Peer Haataja** totesi härskisti vastauksessaan valiokunnalle, että olisin kaupunginvaltuuston kokouksessa kesäkuussa 2023 muka myöntänyt salaisen pykälän tietojen vuotamisen. (tallenne linkistä) <https://ylojarvenuutiset.fi/2023/06/12/suora-lahetys-kaupunginvaltuuston-kokouksesta-klo-17-perustetaanko-tilapainen-valiokunta-valmistelemaan-kaupunginhallituksen-jasenen-erottamista-2/> En ole salaista pykälää vuotanut enkä tietenkään silloin myöskään myöntänyt. Hän väitti valheellisesti minun myöntäneen tuon salaisen pykälän vuotamisen myös mediassa. Olin ollut haastateltavana ainoastaan Aamulehdessä 10.6.2023 (verkossa 9.6.2023). (Linkki lehtijuttuun) <https://www.aamulehti.fi/pirkanmaa/art-2000009640440.html> Haataja täsmensi väitteensä tarkoittavan nimenomaan tuota salaista pykälää 28.11.2022. eli rikosta eikä sitä minun lehdistönvapauden suojaamista. Sekä tallenne kaupunginvaltuuston kesäkuun kokouksesta että lehtijuttu on helppo tarkistaa ja todeta itse Haatajan vastauksen väitteiden totuudenvastaisuus. Motiivina hänellä oli ehkä vaikuttaa uutisointien kautta asukkaisiin tai Kuntaliittoon, mistä oli pyydetty lausuntoa. Haatajan kommentti pääsikin jo mustamaalaamaan minua Ylöjärven Uutisissa 25.7.2023 <https://ylojarvenuutiset.fi/2023/07/25/tilapainen-valiokunta-pui-keskiviikkona-kaupunginhallituksen-tilannetta/> Lisäksi Haataja viittaa vastauksessaan tehtyyn tutkintapyyntöön, vaikka siitä minun tekemästä lehdistönvapaus paljastuksesta ei tehty tutkintapyyntöä poliisille, koska se ei ollut rikollista. Haatajan kuvaamat rikostutkinnan ja muun seuraukset kaupunginhallituksen toimintaan syksyllä 2022 eivät aiheutuneet paljastamastani lehdistönvapausasiasta, vaan jonkun toisen tekemistä salaisen pykälän ja edelliskauden

sähköpostin vuotamisesta julkisuuteen sekä aiemman hallituksen aikaisista ristiriidoista. En voi joutua vastuuseen jonkun toisen tekemistä asioista ja niiden seurauksista. Haataja vaikuttaa luottavan, että sanomalla valkoista mustaksi tarpeeksi monta kertaa ihmisten lopulta uskovan nämä mustamaalaukset todeksi. Näin on tehty onnistuneesti Venäjällä. Siellä saa myös Haatajan tapaan vedota luottamuksellisuuteen ja jättää kertomatta kuka Pulkkisen lisäksi todisti minut tietovuotajaksi. Oikeusvaltiossa näin ei toimita. Haatajan pokka pitää vaatia minun erottamistani sananvapauden puolustamisesta, vaikka hän itse ehdotteli kaupunginhallituksessa jopa teletietojen (laitonta) tutkimista luottamushenkilöiltä ja teki edellämainitun valheellisen väitteen minusta edellisessä julkisessa vastauksessaan valiokunnalle. Uskomatonta on, jos tällaisesta toiminnasta Ylöjärven kunnallispolitiikassa ei seuraa mitään, edes julkista anteeksipyyntöä.

Työsuojeluvaltuutettu **Jaana Heikkilä** syyttää vastauksessaan myös täysin perusteetta ja ilman näyttöä minua salassa pidettävien asioiden vuotamisesta eli mahdollisesta rikosasiasta. Hän toteaa valtuutettu Inga-Mari Lehden väittäneen minun vuotaneen aloitteessa esitetyt asiat eli myös salaisen pykälän. Olen kertonut Inga-Marille paljastaneeni sen lehdistölinja-asian, mutta en todellakaan salaisen pykälään liittyen mitään, kun en ole sitä vuotanut.

Kaupunginhallituksen jäsen **Karita Jäppinen** yhtyy aloitteen tapahtumakuvaukseen viitaten erikseen vielä myös salaisen pykälän tekstisisältöjen vuotamiseen eli syyttää minua edelleen perusteetta siitä. Jäppinen sortuu vastauksessaan alleviivaamaan, että ei ole täysin poissuljettua minun ollut vuotaa kirjallista etukäteismateriaalia. Suomessa ei tarvitse todistella syyttömyyttään. On alkeellista perustella julkista syytöstään salaisen pykälän tietovuotamisen todisteista toteamalla "se on mahdollista". Näyttöä ei voi olla, koska en ole salaista pykälää vuotanut. On yhtälailla mahdollista jokaisen muun aineiston saaneen se vuotaa. Lisäksi hän ei vaikuta ymmärtävän, että jos varajäsen tai kuka vaan kokouksessa ollut kertoisi minulle tai kenelle tahansa salaisen pykälän käsittelystä, niin hän olisi silloin tietovuotaja eikä tiedon vastaanottaja. Olen aiemmassa vastauksessani tuonut esiin toimittaja Pulkkisen toimintaa, mikä helpottaa arviointia hänen luotettavuudestaan tässä kyseisessä asiassa todistajana. Oikeusturvani kannalta on arveluttavaa puhua yleisesti tietovuotajasta erittelemättä, mitä vuotoja tarkoitetaan. Jäppisen esille tuoma yleinen ilmaisu "tietovuotaja" viittaa tarkoitushakuisesti kaikkeen mahdolliseen vuotamiseen. Tosiasiassa kyse on ollut ainoastaan siitä lehdistönvapauden liittyvästä paljastuksestani.

Kaupunginhallituksen jäsen **Jenni Kiiskinen** paheksui vastauksessaan lehdistönvapautta puolustanutta paljastustani. Hän ei muista, että lehdellä on aina monta lähdettä jokaiseen juttuun. Yksi asia missä arvostan erityisesti Vihreää puoluetta on sen lehdistönvapauden puolustaminen, siihen kuuluu oleellisesti paljastaa yhteiskunnan epäkohtia myös lähdesuojan takaa. Huolestuttavaa Ylöjärvellä on, että kukaan silloin keskusteluun osallistuneista ei ole kertonut katuneensa jälkikäteen pohdintaa lehden linjaan vaikuttamisesta. Luottamus kaupunginhallituksessa rikkui näistä ja muistakin epäasiallisista puuhista kiinnijäämisellä. Luottamus hallituksessa voisi korjaantua, jos osalliset lupaisivat julkisesti, että lehdistön linjaan ei pyritä vaikuttamaan. Minun vastuullani ei ole, että ilmapiiri hallituksessa koetaan vaikeaksi, toivon kuitenkin, että se kumpuaa rötöstelijöiden huonosta omatunnosta. Kiiskinen mieltää lehdistönvapaus paljastukseni tietovuodoksi, mutta minä pidän sitä vastuullisena yhteiskunnallisesti merkittävän asian paljastuksena ja tuomisena yhteiskunnalliseen

keskusteluun sananvapautta uhkaavana asiana. Kiiskinen vaatii vastauksessaan valiokunnalle, että väärin toimimisesta pitää seurata jotakin. Olisiko siis syytä miettiä seuraamuksia lehdistönvapauteen kajoamispohdinnoista, teletietojen vaatimisesta, hallinto-oikeuden toteamista virheellisistä päätöksistä, julkisista perusteettomista rikossyyttelyistä, lainvastaisista nimitysyrityksistä, yrityksestä rajata luottamushenkilön sananvapautta yms.? Kiiskinen yhdistää nimettömän paljastukseni lehdistölinjaan vaikuttamispohdinnoista henkilöbrändäykseen, omaan poliittiseen eduntavoitteluun ja julkisuuspolitiikkaan, mutta vaikuttaa unohtavan, että minä en nimenomaan halunnut julkisuuteen asiassa, vaan lähdesuojani rikottiin siinä. Miten Kiiskinen voi hahmottaa lain noudattamisen vaalimisen lähdesuojan takaa julkisuuspolitiikkana? Miten minun poliittinen etuni olisi, se että lakia noudatetaan? Se on kaikkien etu.

Kaupunginhallituksen jäsen **Päivi Stenman** toteaa salaisen pykälän vuotamisesta perusteluksi sen, että "on mahdollista", että myös esteellinen olisi vuotanut sen. Viittaa tässä Jäppisen vastaukseen antamiini kommentteihin tällaisen perustelun riittämättömyydestä kyseisessä asiassa. Stenman tai kuka vaan materiaalin saaneista on ihan yhtälailla voinut vuotaa salaisen pykälän, jos tuo peruste on riittävä. Stenman antaa ymmärtää, että salaisen pykälän keskustelut käytiin läsnäollessani, mikä ei pidä paikkaansa. Olen kesäkuun kaupunginvaltuuston kokouksessa kertonut paljastaneeni lehdistön linjaan puuttumisen pohdintoja kaupunginhallituksessa. En siis ole salaisen pykälän keskusteluja kuullut, enkä siten myöskään kertonut toimittajalle.

Kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja **Leena Mankkinen** sekoittaa vastauksessaan heti alkuunsa aloitteen kaksi erillistä väitettä; salaisen pykälän tietovuodon ja paikallislehden linjaan vaikuttamispuheet. Hän kertoo, että saimme netistä lukea heti kokouksen jälkeen salaisen pykälän asiat, vaikka siinä ei ollut kyse salaisesta pykälästä vaan siitä ei salaisesta lehdenlinja-pohdinnasta. Hän kokoaa vastauksessaan epäluottamuksen syyksi mm. kaupunginhallituksen toimista tehdyt rikosilmoitukset. Minun luottamukseni ei voi mennä, jos muut ihmiset pyytävät poliisia tutkimaan onko kaupunginhallituksessa tapahtunut laittomuuksia. Mankkinen kertoo, että tilapäinen valiokunta perustettiin tutkimaan salaisen asian vuotamista. Salaisen asian vuotamisen tutkiminen kuuluu kuitenkin Suomessa poliisiviranomaiselle eikä muutamalle tavalliselle kaupunginvaltuutetulle.

Kaupunginhallituksen varajäsen **Pauliina Suvanto** on ollut vuoden aikana yhden kerran reilun tunnin kokouksessa. Hän on arvioinut, että kaupunginhallituksen tapahtumat ovat vaikeuttaneet työskentelyä paljon ja merkittäväällä tavalla ja allekirjoittanut aloitteen minuun kohdistuvassa luottamuspulessa.

Kaupunginhallituksen varajäsen **Seppo Peltola** toteaa "vuodon edenneen nopeasti ennen kokouksen päättymistä", mutta tuollainen tilanne ei liity aloitteessa väitettyihin syksyn 2022 vuotoihin. En tiedä mihin Peltola tuolla viittaa. Peltola antaa liioitellusti ymmärtää, että kokouspuheenvuoroja olisi toistuvasti vuotanut lehteen ja vaikuttaa lisäksi syyttävän niistä kaikista virheellisesti minua. Peltola toteaa suoraan, että toimittaja Matti Pulkkinen kaupunginhallituksen kokouksessa luettu kirje on todisteena aloitteen väitteille. Peltolan mukaan minut olisi erotettava Pulkkinen todistuksen perusteella. Olen tuonut toimittajan todistuksen luotettavuuden arvioimiseksi näkökulmia edellisessä vastauksessani valiokunnalle ja tuon niitä tilanteeni vakavuuden vuoksi vielä lisää myöhemmin tässä vastauksessani.

Valiokunta oli päättänyt, että selitys on annettava 17.7.2023 klo 14 mennessä ja, että määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista. Kaupunginhallituksen varajäsen **Inga-Mari Lehden** 24.7.2023 saapunut selitys on antanut hänelle viikon aikaa lukea muiden vastauksia ennen vastaamista. Tämä asettaa vastaajat eriarvoiseen asemaan. Inga-Mari Lehti Suomen Katajista väittää härskisti minun myöntäneen tietovuodon, mikä ei ole totta. Hän toteaa vastauksessaan, että "tietovuotaja on itse julkisesti esittänyt molemmat luottamuksellisten keskustelujen tietovuodot Aamulehdessä 9.6.2023" (verkkojulkaisu). Molempiin tietovuotoihin viitattaessa hän vaikuttaisi tarkoittavan noita kahta aloitteessa väitettyä, mistä toinen on rikosasia, mihin en ole syyllistynyt. Olen johdonmukaisesti kiistänyt salaisen pykälän vuotamisen, koska en ole sitä tehnyt. Asian voi tarkistaa Aamulehdestä.

Kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja **Mika Kotiranta** ihmettelee vastauksessaan toimittajan motiivia rikkoa lähdesuoja vain lehdistönvapausasian paljastamisesta. Toimittaja Pulkkinenhan on kertonut motiivikseen edesmenneen avopuolisoni pojan. Pojan kertomiin juttuihin luottaneena toimittaja on mahdollisesti sitten hermostunut ja rikkonut lähdesuojani.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Katja Luojus** väittää vastauksessaan, ettei minua olisi tässä aloitteessa syytetty rikoksesta. Hän kuitenkin toteaa luottamuspulani johtuvan aloitteessa mainituista syistä. Aloitteessa on mainittu salaisen pykälän vuotaminen eli mahdollinen rikosasia. Luojus toteaa tyylilleen uskollisena, että "lienee hyvin mahdollista", että olisin vuotanut muutakin kuin väitetyt aloitteen asiat. Luojuksen mukaan vallitseva epäluottamus estää analyttisen keskustelun. Analyttisellä keskustelulla minä en ainakaan käsitä tarkoitettavan lehdistön linjaan puuttumisen pohdintaa yms. En ole vastuussa muiden asioiden vuotamisen seurauksista hallituksen ilmapiiriin tai toimintakykyyn. Luojus väittää, että epäluottamus minua kohtaan on ajanut keskustelut hallituksessa pienempiin ryhmiin. Hän korostaa, että erilliskeskustelut kaupunginhallituksessa eivät ole liittyneet poliittisiin näkemyseroihin vaan minuun. Luojus tietää puhuvansa muunnettua totuutta, koska jo edelliskaudella perussuomalaisia pidettiin usein ulkopuolella keskustelutauoilla ja sama jatkui tällä kaudella jo ennen vuoden 2022 paljastustani lehdenlinjaan puuttumisen pohdintoista. Luojus toteaa aloitteessa olevan asiat, mitkä toimittaja Pulkkinen kirjjeessä oli mainittu. Aloitteessa on myös salaisen pykälän vuotaminen, vaikka Pulkkinen ei salaisen pykälän vuotamista edes vahvistanut syykseni Aamulehden haastattelussa 9.6.2023. Päinvastoin Pulkkinen totesi haastattelussa, ettei sitä häneltä ole kukaan kysynyt. Toisaalta Pulkkinen ilmaisi "syksyn vuotaja" olisi sisältänyt myös 10/2022 vuodetun sähköpostin. Miksi sitä ei laitettu aloitteeseen syntilistalleni, vaikka se oli yksi syksyn vuoto? Luojus väitti vastauksessaan "lähisukulaista käytetyn valitusten ja rikosilmoitusten tekemiseen" ja se loukkaa ilmoitusten tekijöitä. Vastauksesta saa käsitystä Luojuksen suhtautumisesta laillisten oikaisuprosessien kunnioittamiseen. Luojus kertoo epäluottamuksen kokemuksensa selkeästi olevan yhteydessä asioista virinneisiin valitusprosesseihin ja negatiiviseen julkisuuteen, mutta ei ota milläänlailla vastuuta omasta osuudestaan tähän soppaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Suomen Katajan Mauri Heiska** väittää vastauksessaan minun kertoneen salaisista keskusteluista toimittajalle. Lehdistönvapauspaljastukseni ei ollut salassapidettävä keskustelu, vaan luottamuksellinen vapaa keskustelu, missä pohdittiin puuttumista yhteiskunnallisesti merkittävään lehdistön vapauteen päättää itse oma linjansa.

Heiska korostaa vastauksessaan, että luottamusta ei ole, kun ”kokouksessa on paikalla henkilö johon ei voi luottaa.”

Kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja **Suomen Katajan Tomi Saaristo** korostaa myös Heiskan tapaan, että kun ”paikalla kokouksissa on henkilö johon ei voi luottaa”, niin päätöksenteko ei toimi ja vaatii kaupunginhallituksen erottamista.

Mika Kotiranta on todennut haastattelussaan

(<https://ylojarvenuutiset.fi/2023/05/22/kaupunginvaltuuston-puheenjohtaja-luojus-ja-kaupunginhallituksen-varapuheenjohtaja-kotiranta-kommentoivat-valtuuston-voimasuhteiden-muutosta-perussuomalaiset-vaitonaisia/>)

”– Meillä ei ole minkäänlaista epäluottamusta esimerkiksi Mauri Heiskaa (kaupunginhallituksen puheenjohtaja) kohtaan. Tomi Saariston ja Mauri Heiskan toiminnasta ei ole mitään pahaa sanottavaa, Kotiranta kertoo.”

Minua on siis perusteettomasti syytetty laajasti ”syksyn vuodoista”. Syksyn 2022 yksi vuoto oli edellisessä vastauksessani tarkemmin kuvattu edellisen hallituskauden luottamuksellinen sähköposti 11/2020 silloisessa kaupunginhallituksessa, joka julkaistiin Ylöjärven Uutisissa toimittaja Matti Pulkkisen toimesta 5.10.2022.

<https://ylojarvenuutiset.fi/2022/10/05/johtamisselvityssoppa-ei-laannu-sahkopostit-paljastavat-etta-hankinnan-lainmukaisuudesta-keskusteltiin/> Minä en ollut edellisellä valtuustokaudella

kaupunginhallituksessa, enkä ollut tuon luottamuksellisen sähköpostin vastaanottajissa.

Aloitteessa minuun kohdistuneet syksyn tietovuotosyytökset olivat allekirjoittaneet myös kaupunginvaltuutetut Tomi Saaristo ja Mauri Heiska Suomen Katajista. He ovat osallistuneet erottamisvaatimuksiini vuotojen vuoksi ja esiintyneet itse vuotoihin liittyen varsin nuhteettomina ja vuotoja paheksuvina. Minulta on mennyt tässä ajorajissa jo työ ja maine, joten minulla on tässä kohtaa oikeus puolustautua. Tuon seuraavassa viestittelyssä esiin heidän osuuttaan vuotoasiassa, jotta sitä kautta tulisi arvioitavaksi ”päätodistaja” toimittaja Matti Pulkkisen luotettavuus omassa todistuksessaan, että ”Erja Pelkonen oli syksyn vuotaja”:

Whatsup ryhmäviestit 3.10.2022:

Edellinen viestiketjun viesti oli: Tarttis tänään antaa pulkkiselle se sähköposti, että tulee seuraavaan lehteen.

Mauri Heiska: No jos minä laitan sen niin sit meidän pitää mennä tolla sinun eriävällä, ettei ne yhdistä sitä viestiä minuun? Onko niin Ok.

Tomi Saaristo: Mun mielestä hyvä idea. Pidetään se postin lähetys Pulkkiselle vain tämän ryhmän tiedossa. Muille sanotaan vaan, että joku on sen sille vuotanut. Puhuin juuri Matin kanssa. Tarvisi sen nyt heti, että saadaan muokattua kuntoon tämän viikon lehteen.

Asian oikeudellinen arviointi

Tilapäinen valiokunta on 26.7.2023 § 13 merkinnyt saapuneet selitykset ja lausunnot tiedoksi sekä päättänyt pyytää Kuntaliitolta asiassa asiantuntijalausunnon.

Tilapäisen valiokunnan lausuntopyyntö

”Tilapäinen valiokunta pyytää Kuntaliiton asiantuntijalausunnon siitä, *onko Kuntaliiton arvion mukaan* asiassa jätetty aloite, koottu aineisto sekä saapuneet selitykset ja lausunnot huomioiden *olemassa asianmukaiset perusteet sille, että tilapäinen valiokunta päätyisi esittämään asiassa kaupunginhallituksen erottamista*, kun huomioidaan muun ohella asiaan liittyä poliittinen harkinta ja yhtäältä harkintaa rajaavat oikeudelliset seikat ja periaatteet.”

Tilapäisen valiokunnan olisi tullut esittää Kuntaliitolle kysymys, *miten saatujen selvitysten valossa on mahdollista jatkossa edetä?* Tällöin vaihtoehtoina on kaupunginhallituksen erottaminen tai että kaupunginhallitusta ei eroteta. *Huomionarvoista on, että Kuntaliitto ei yksiselitteisesti* vastannut tilapäisen valiokunnan esittämään kysymykseen. *Kuntaliitto ei lausunnossaan antanut tilapäiselle valiokunnalle yksiselitteistä ohjetta siitä miten asiassa tulisi edetä.*

Hyvän hallinnon periaatteet

Hallintolain 6 §:n mukaan ”Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.”

”Hallintolain 6 §:ssä määritelty yhdenvertaisuusperiaate täsmentää näitä perustuslain vaatimuksia nimenomaan hallintotoiminnan kannalta. Viranomaisen on tämän säännöksen mukaan ”kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti”. (*Mäenpää 2021, Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet, s. 92*).

”Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen keskeistä soveltamisalaa on viranomaisen harkintavallan käyttäminen. Myös lakiin perustuvaa harkintavaltaa käytettäessä on otettava huomioon lainsäädännön tavoitteet, jotka voivat käydä ilmi lain säännösten lisäksi myös lain esitöistä. Selvästi niiden vastainen päätöksenteko voi merkitä harkintavallan väärinkäyttöä.” (*Mäenpää, emt. s. 101*).

”Puolueettomuusperiaate edellyttää viranomaisen toimivan objektiivisesti ja riippumattomasti. Objektiivisuuden vaatimus merkitsee, että viranomaisen toiminta ja päätöksenteko eivät saa perustua epäasiallisiin tai hallintotoiminnalle muuten vieraisiin perusteisiin. *Riippumattomuuden vaatimus puolestaan merkitsee, että viranomaisen toimii itsenäisesti etenkin suhteessa epäasialliseen ulkopuoliseen vaikuttamiseen.*” (*Mäenpää, emt. s. 102*).

• Ylöjärven Uutisten toimittaja *Matti Pulkkinen* on lähestynyt kaupunginhallitusta käsiteltävänä olevassa asiassa. Kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja *Mika Kotiranta* on lukenut toimittajan lähettämän sähköpostiviestin kaupunginhallitukselle (KH 15.5.2023). Toimittaja väitti viestissä *Erja*

Pelkosen olleen "syksyn vuotaja". Kyse on ollut ulkopuolisesta vaikuttamisesta, joka on merkittävästi vaikuttanut asian myöhempään käsittelyyn ja *Erja Pelkosen* asemaan negatiivisella tavalla.

Kaupunginhallituksen olisi tullut toimia *riippumattomasti ja itsenäisesti ilman ulkopuolista vaikuttamista* (Ylöjärven Uutisten toimittaja). *Kaupunginhallituksen toiminta ja riippumattomuus ulkopuolisessa vaikuttamisessa on merkittäväällä tavalla vaarantunut*. Kaupunginhallituksen olisi tullut pidättäytyä ulkopuoliselta vaikuttamiselta. Kuten *Mäenpää* edellä toteaa, *riippumattomuuden vaatimus puolestaan merkitsee, että viranomainen toimii itsenäisesti etenkin suhteessa epäasialliseen ulkopuoliseen vaikuttamiseen*.

"Periaatteen keskeisenä tavoitteena on turvata luottamusta hallintotoiminnan tasapuolisuuteen ja puolueettomuuteen. Hallintolain 6 § korostaa nimenomaan periaatteen tätä puolta edellyttämällä, että "viranomaisen toimien on oltava puolueettomia". Puolueettomuusperiaatteen kannalta vieraita ja epäasiallisia perusteita saattavat tilanteesta riippuen olla esimerkiksi ystävien suosinta, henkilökohtaisen hyödyn tavoittelu tai julkisyhteisön erityisten taloudellisten etujen tavoittelu. Viranomaisen päätöksenteon ja toiminnan yleensäkin on oltava objektiivisesti perusteltavissa." (*Mäenpää* emt. s. 103).

"Oikeusvarmuudella (*legal certainty*) tarkoitetaan yleensä julkisen päätöksenteon lainmukaisuutta, ennakoitavuutta ja valvottavuutta. Tässä muodollisessa merkityksessä oikeusvarmuus suojaa yksilöä ja tämän oikeuksia ennen muuta lakiin perustumatonta, mielivaltaista, yllättävää ja sisällöllisesti lainvastaista päätöksentekoa vastaan." (*Mäenpää* emt. s. 113). Päätöksenteko ei, kuten *Mäenpää* edellä toteaa, saa olla mielivaltaista.

"Suhteellisuusperiaatteella on erityisen keskeinen merkitys käsiteltäessä rajoittavaan tai kielteiseen ratkaisuun tai toimeen päättyviä asioita. Tämän vuoksi esimerkiksi sananvapauslakiin ja julkisuuslakiin sisältyy suhteellisuusvaatimus, jota on noudatettava tällaisia ratkaisuja tehtäessä." (*Mäenpää*, emt. s. 105). *Mäenpää* viittaa suhteellisuusperiaatteen osalta *sananvapauteen*. *Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä*.

Oikeuskäytäntö

Seuraava Turun hallinto-oikeuden ratkaisu kiinnittää huomiota perustuslain 12 §:n mukaiseen sananvapauteen.

Turun hallinto-oikeus on ratkaisussaan (26.11.2019, 19/0299/1) käsitellyt asiaa, jossa oli muun ohella kysymys siitä, *oliko valtuusto toiminut harkintavaltansa rajoissa erottaessaan kaikki tarkastuslautakuntaan valitut luottamushenkilöt*.

Valtuusto oli päättänyt tilapäisen valiokunnan esityksestä erottaa tarkastuslautakunnan kaikki jäsenet ja varajäsenet kesken toimikauden, koska kaikki luottamushenkilöt eivät nauttineet valtuuston luottamusta. Valtuuston valituksenalaisen päätöksen valmistelutekstissä oli muun ohella todettu, että tilapäisen valiokunnan perustamiseen oli johtanut se, että A oli muiden tarkastuslautakunnan jäsenten tietämättä selvittänyt ja julkisesti mediassa kyseenalaistanut kunnan järjestämän valtuustoseminaarin järjestämisuudon ja -kustannukset. Kyseinen menettelytapa ei ollut hyvien tapojen eikä tarkastuslautakunnan sisäisesti sopimien toimintatapojen mukaista, ja siitä aiheutui huomattavaa kielteistä julkisuutta kunnalle. Valtuuston luottamus tarkastuslautakuntaa kohtaan oli horjunut tapahtuneen johdosta, sillä tarkastuslautakunta toimii valtuuston alaisuudessa ja lautakunnan tehtäviin ei kuulu valtuuston toiminnan arviointi. Lisäksi tarkastuslautakunnan sisäinen luottamus oli tapahtuneen johdosta horjunut, koska

varapuheenjohtaja A ei ollut noudattanut asiassa yleistä käytäntöä eikä lautakunnan sisäisesti sopimia pelisääntöjä.

Hallinto-oikeus katsoi saadun selvityksen perusteella, että valtuuston luottamuksen menetyks oli kohdistunut nimenomaan tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja A:han ja että luottamuksen menettämisen tosiasiallisena syyinä oli pidettävä A:n blogikirjoitusta ja siihen liittyneitä seikkoja. Blogikirjoituksessaan A oli yksilöinyt kunnan valtuustoseminaarin kustannuksia ja kyseenalaistanut erityisesti siellä tarjottujen alkoholijuomien määrää. Kirjoituksessa oli esitetty kysymys siitä, tulisiko kunnilla olla ohjeistus alkoholitarjoilun suhteen. Hallinto-oikeus katsoi, että kirjoitus oli luonteeltaan asiallinen, joskin kriittinen. Blogikirjoitus ei saadun selvityksen perusteella ollut liittynyt A:n tehtävään tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajana tai tarkastuslautakunnan toimintaan muutoinkaan. *A:n katsottiin perustuslain suojaamaa sananvapauttaan käyttäen nostaneen yhteiskunnallisesti merkityksellisen kunnan varojen käyttöä koskevan asian julkiseen keskusteluun ennen kaikkea poliittisen toimijan, valtuutetun roolissaan.*

Hallinto-oikeus totesi, että poliittiset mielipiteet lähtökohtaisesti kuuluvat perustuslaissa turvatuun sananvapauden ydinalueelle. Sananvapauden sisältyy muun ohella oikeus ilmaista ja julkistaa tietoja ja mielipiteitä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkastuslautakunnan jäsenyys sinänsä ei ole peruste kaventaa sananvapautta. Tarkastuslautakunta tai muukaan kunnan toimielin tai taho ei voi sisäisillä ohjeilla tai ennakkovalvonnalla rajoittaa luottamushenkilön sananvapautta sillä perusteella, että sen käyttämisestä mahdollisesti aiheutuu kunnalle huomattavaakin kielteistä julkisuutta. Toimielimeen kuuluvien luottamushenkilöiden erottaminen ei myöskään voi toimia jälkikäteisenä rankaisullisena seuraamuksena siitä, että luottamushenkilö on käyttänyt hänelle kuuluvaa sananvapauttaan lainsäädännön mahdollistamalla tavalla.

Valtuuston päätöksen erottaa kaikki tarkastuslautakuntaan valitut luottamushenkilöt katsottiin olevan seurausta siitä, että A oli käyttänyt hyväksyttävänä pidettävällä tavalla perustuslain suojaamaa sananvapauttaan nostamalla kriittisellä kirjoituksellaan yleiseen keskusteluun edellä mainitun yhteiskunnallisen kysymyksen. Valtuusto oli käyttänyt väärin harkintavaltaansa ja siten ylittänyt toimivaltansa erottaessaan tarkastuslautakunnan luottamushenkilöt A:n sananvapauden käyttämiseen liittyvän syyn vuoksi. Valtuuston päätös oli näin ollen lainvastainen. (Suomen perustuslaki 12 § 1 mom, Kuntalaki 34 § 1 mom ja 135 § 2 mom, Hallintolaki 6 §)

Hallinto-oikeus totesi, että poliittiset mielipiteet lähtökohtaisesti kuuluvat perustuslaissa turvatuun sananvapauden ydinalueelle. Sananvapauden sisältyy muun ohella oikeus ilmaista ja julkistaa tietoja ja mielipiteitä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkastuslautakunnan jäsenyys (kuten tässä tapauksessa kaupunginhallituksen jäsenyys) sinänsä ei ole peruste kaventaa sananvapautta. Tarkastuslautakunta tai muukaan kunnan toimielin tai taho ei voi sisäisillä ohjeilla tai ennakkovalvonnalla rajoittaa luottamushenkilön sananvapautta sillä perusteella, että sen käyttämisestä mahdollisesti aiheutuu kunnalle huomattavaakin kielteistä julkisuutta.

Kunnan viranomaistoiminnassa lähtökohdan tulee olla kunnan ja kuntalaisten etu, eikä kunnan toimielimien tai toimielimien jäsenten etu. Tähän epäkohtaan *Erja Pelkonen* on kiinnittänyt toiminnallaan huomiota. Kyse on ollut kunnan ja kuntalaisten yleisestä edusta siitäkin huolimatta, että epäkohdan julkituominen voi johtaa kaupungin saamaan negatiiviseen julkisuuteen. Negatiivinen julkisuus ei ole viranomaistoiminnassa peruste sille, että se oikeuttaa kunnan toimimaan hyvän hallintotavan vastaisesti. **Kunnan ei viranomaisroolissa tule puuttua medioiden riippumattomaan toimintaan siitäkään huolimatta, että media julkaisee kunnalle "epämieluisia" asioita.**

Hallinto-oikeuden ratkaisussa keskeistä on, että toimielimeen kuuluvien luottamushenkilöiden erottaminen ei myöskään voi toimia jälkikäteenä rankaisullisena seuraamuksena siitä, että luottamushenkilö on käyttänyt hänelle kuuluvaa sananvapauttaan lainsäädännön mahdollistamalla tavalla.

Kuten edellä olevasta hallinto-oikeuden ratkaisusta nähdään kunnan toimielin tai taho ei voi sisäisillä ohjeilla tai ennakkovalvonnalla rajoittaa luottamushenkilön sananvapautta sillä perusteella, että sen käyttämisestä mahdollisesti aiheutuu kunnalle huomattavaakin kielteistä julkisuutta. Hallinto-oikeus totesi, että A:n katsottiin perustuslain suojaamaa sananvapauttaan käyttäen nostaneen yhteiskunnallisesti merkityksellisen kunnan varojen käyttöä koskevan asian julkiseen keskusteluun ennen kaikkea poliittisen toimijan, valtuutetun roolissaan.

Kun otetaan huomioon, että Ylöjärven kaupunginhallituksessa on keskusteltu kaupungin suhteesta paikalliseen mediaan ja mahdollisiin toimenpiteisiin yhteistyösuhteissa kyseessä on Turun hallinto-oikeuden edellä mainitsema yhteiskunnallisesti merkityksellinen asia. Näin ollen kyse on kahdesta perustavaa laatua olevasta asiasta, valtuutetun perustuslain 12 §:n mukaisesta sananvapaudesta, että yhteiskunnallisesti merkittävästä asiasta. Tällöin sekä tilapäisen valiokunnan, että kaupunginvaltuuston tulee tehdä objektiivinen arvio siitä, rikotaanko perustuslain 12 §:n mukaista sananvapautta ja todetaanko, että kyse ei ole yhteiskunnallisesti (kaupungin ja median välinen suhde) merkittävästä asiasta?

Seuraavat eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisut kuvaavat sitä miten vakavasti luottamus-henkilön sananvapauteen tulee suhtautua.

Eduskunnan oikeusasiamies on käsitellyt asiaa (EOAK 2859/2020), joka koski luottamushenkilöiden sananvapautta. Oikeusasiamies hylkäsi luottamushenkilöiden kantelun, koska asiassa oli kyse liikesalaisuuden rikkomisesta. Ratkaisussaan oikeusasiamies toi kuitenkin esiin seikkoja, jotka luottamushenkilön sananvapauteen liittyen tulee huomioida.

Asia liittyi kaupungin energia- ja vesihuolto-yhtiö Alvan osaomistuksen myyntivalmisteluun, jonka konsulttisopimuksen palkkiorakenne katsottiin kaupunginhallituksen iltakoulussa salassa pidettäväksi materiaaliksi.

Kaupunginhallitus oli syyttänyt kahta kaupunginvaltuutettua luottamuksellisen ja salassa pidettävän tiedon julkaisemisesta mielipidekirjoituksessaan (KSML 24.1.2020), kun valtuutetut julkistivat Alvan osaomistuksen myyntiin liittyvän konsulttisopimuksen palkkiorakenteen. Oikeusasiamies hylkäsi kantelun sillä perusteella, että julkisuuslain mukaista liikesalaisuutta oli rikottu. Oikeusasiamies totesi, että sananvapautta käytettäessä on kuitenkin aina otettava huomioon myös muiden osapuolten oikeudet. Tässä asiassa tällaisena seikkana nousi esiin liikesalaisuudet.

Oikeusasiamies toteaa luottamushenkilön sananvapaudesta kyseisessä ratkaisussaan muun muassa seuraavaa:

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 1 kappaleen mukaan jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta.

Ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan yleisesti tärkeää kysymystä koskevat keskustelut saavat korotettua sananvapauden suojaa, jolloin viranomaisten harkinta-marginaali seuraamusten välttämättömyyden suhteen on erityisen ahdas (esim. Renaud vs. Ranska, 25.2.2010). Tällaisena yleisesti tärkeänä keskusteluna ei ole pidetty vain poliittisia ilmaisuja ahtaassa merkityksessä vaan myös taloudellisista, kulttuurisista ja sosiaalisista yhteiskuntaolosuhteista käyty keskustelu saa vahvaa suojaa. "Yleisesti kiinnostava keskustelu" ei kuitenkaan tarkoita kaikkia asioita, jotka yleensä kiinnostavat ihmisiä, vaan edellytyksenä on, että keskustelunaiheella on jotakin yleisempää merkitystä (HE 19/2013 vp, s. 16–17 ja siinä selostettu oikeuskäytäntö).

Sananvapaus saa erityisen korostuneen merkityksen poliittisessa toiminnassa. Poliittiset mielipiteet kuuluvat sananvapauden sellaiselle ydinalueelle, johon ei juurikaan ole mahdollista hyväksyttävästi puuttua. Poliittisen sananvapauden rajoittamiseen on siten sovellettava tiukkoja vaatimuksia, jotta se voisi olla sallittua. Mielipidekirjoituksen laatijat ovat olleet kaupunginvaltuuston jäseniä eli ylintä päätösvaltaa kaupungissa käyttäviä luottamushenkilöitä. Kirjoittajat olivat luottamushenkilön ominaisuudessa tuoneet epäkohtana pitämänsä asian julkisesti esille. Sananvapaus on erityisen merkityksellinen tällaisille henkilöille, jotka kuntalaiset ovat vaaleissa valinneet edustajikseen. Siksi luottamus-henkilöiden sananvapauteen puuttumiseen on suhtauduttava varsin tiukasti. Poliittiset mielipiteet kuuluvat sananvapauden sellaiselle ydinalueelle, johon ei juurikaan ole mahdollista hyväksyttävästi puuttua.

Oikeusasiamies toteaa, että luottamushenkilön sananvapauden rajoittamiseen tulee suhtautua tiukasti. Oikeusasiamiehen mukaan sananvapaus on erityisen merkityksellinen henkilöille, jotka kuntalaiset ovat vaaleissa valinneet edustajikseen. Ylöjärveä koskevassa asiassa (kaupungin ja paikallismedian välinen suhde) on kyse yhteiskunnallisesti merkittävästä asiasta. Oikeusasiamies toteaa, että yleisesti tärkeää kysymystä koskevat keskustelut saavat korotettua sananvapauden suojaa, jolloin viranomaisten harkintamarginaali seuraamusten välttämättömyyden suhteen on erityisen ahdas.

Kuten edellä mainitusta oikeusasiamiehen ratkaisusta nähdään - luottamushenkilön sananvapauden rajoittaminen, yhteiskunnallisesti merkittävä asia, tärkeää kysymystä koskeva korotettu sananvapauden suoja, viranomaisen ahdas harkintamarginaali - sekä tilapäisen valiokunnan, että kaupunginvaltuuston on tarkoituksenmukaista ottaa eduskunnan oikeusasiamiehen luottamushenkilön sananvapauteen liittyvät argumentit vakavasti huomioon. Mikäli näin ei tapahdu, kyse on viranomaisen harkintavallan väärinkäytöstä, joka johtaa päätöksen kumoamiseen hallintotuomioistuimissa.

Eduskunnan oikeusasiamies on käsitellyt asiaa (EAOK 1307/2018), joka koski opettajan, mutta myöskin kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen jäsenen sananvapautta.

Matemaattisten aineiden lehtorin virassa työskentelevä kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen jäsen pyysi oikeusasiamiestä tutkimaan blogikirjoituksestaan saamansa suullisen huomautuksen asianmukaisuuden. Kantelija katsoi huomautuksella loukatun sananvapauttaan ja arvosteli muutenkin huomautuksen antamisen menettelyä. Yhtenäiskoulun vt. apulaisrehtori oli antanut kantelijalle suullisen huomautuksen 20.2.2018 lojaliteettivelvoitteen rikkomisesta. Huomautuksen perusteena oli ollut kantelijan yhden blogikirjoituksen yksi yksittäinen lause. Kirjoitus oli julkaistu internetissä kantelijan poliittisessa blogissa 11.2.2018. Kantelijan mukaan kirjoitus ei rikkonut lojaliteettivelvoitetta vaan kuului sananvapauden piiriin ja oli normaalia poliittista vaikuttamista. Kantelija oli keskustellut blogikirjoituksessa mainituista laskelmista, joista esittämästään kritiikistä kantelija oli saanut huomautuksen, ja muista perusopetukseen liittyvistä epäkohdista suoraan viranhaltijoiden kanssa pyrkien aktiivisesti vaikuttamaan asioihin organisaation sisäلتä. Kun se ei ollut tuottanut minkäänlaista tulosta, kantelija oli pyrkinyt vaikuttamaan asioihin myös politiikan keinoin, muun muassa tuomalla epäkohtia julkisesti esille.

Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu:

Edellä todetun perusteella katson, että apulaisrehtori ei huomautusta antaessaan ollut riittävällä tavalla arvioinut asiaa virkamiehen sananvapauden näkökulmasta. Näin ei ole tehty myöskään apulaisrehtorin antamassa selvityksessä eikä kunnanhallituksen lausunnossa, vaikka kunnanhallitukselle osoittamassani selvitys- ja lausuntopyynnössä

nimenomaisesti pyysin kiinnittämään huomiota aiempiin kannanottoihini virkamiesten ja julkisyhteisön työntekijöiden sananvapaudesta. *Edelleen katson, ettei apulaisrehtori ollut huomautusta antaessaan ottanut riittävästi huomioon myöskään niitä erityispiirteitä, jotka liittyvät kantelijan kaksoisrooliin opettajana ja poliitikkona sekä poliittisessa toiminnassa esitettyihin mielipiteisiin. Kun kantelijan sananvapauteen oli puututtu suullisella huomautuksella blogikirjoituksen johdosta eikä tälle ole ilmennyt hyväksyttävää perustetta, kantelijan perustuslain 12 §:ssä ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklassa turvattua sananvapautta on loukattu.*

Saatan käsitykseni kantelijan sananvapauden loukkaamisesta huomautuksen antaneen yhtenäiskoulun apulaisrehtorina toimineen virkamiehen tietoon. Koska kunnanhallitus on vähintäänkin hiljaisesti hyväksynyt apulaisrehtorin menettelyn eli kantelijan sananvapauden loukkauksen, kun se ei ollut mitenkään puuttunut asiaan minulle antamassaan lausunnossa, saatan käsitykseni apulaisrehtorin menettelystä myös kunnanhallituksen tietoon.

Kuten edellä mainitusta oikeusasiamiehen ratkaisusta nähdään, oikeusasiamies kiinnitti asiassa huomiota myös siihen, että *lehtori toimi myös kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen jäsenenä, joka omalta osaltaan nosti sananvapauden rajoittamisen kynnystä.*

Eduskunnan oikeusasiamies on käsitellyt asiaa (EOAK 6545/2019), joka koski kirjallisen varoituksen asianmukaisuutta. Oikeusasiamies kiinnitti erityistä huomiota sananvapauteen poliittisen toiminnan yhteydessä.

Kantelija pyysi tutkimaan työnantajaltaan (ammattiopistoa ylläpitävä osakeyhtiö) saamansa kirjallisen varoituksen asianmukaisuuden. Kantelija kertoi olleensa eduskuntavaaliehdokkaana vuoden 2019 eduskuntavaaleissa ja tehneensä vaalityötä kirjoittamalla sosiaalisessa mediassa muun muassa maahanmuutosta. Työntaja oli antanut opettajana toimineelle kantelijalle kirjallisen varoituksen, minkä kantelija katsoi loukkaavan sananvapauttaan. Varoituksen mukaan kantelija oli toistuvasti käyttänyt mediassa ilmaisia, jotka oli tulkittu yhdenvertaisuuslain vastaisiksi. Kantelijan mukaan hän oli toiminut vapaa-ajallaan eivätkä hänen kirjoituksensa olleet epäasiallisia eivätkä rikkoneet lakia.

Oikeusasiamiehen ratkaisu:

Asian kokonaisarvioinnissa katson, että minulla ei nyt ole riittäviä oikeudellisia perusteita katsoa työnantajan ylittäneen harkintavaltaansa antaessaan kantelijalle varoituksen. *Saatan kuitenkin työnantajan ja sen toimitusjohtajan tietoon tässä päätöksessä esittämäni näkökohdat ja kiinnitän heidän huomiotaan erityisesti päätöksen perustelemiseen tilanteessa, jossa on kysymys sananvapauden rajoista poliittisen toiminnan yhteydessä.*

Kuten oikeusasiamiehen ratkaisusta nähdään, *oikeusasiamies toi esiin sananvapauden rajoittamisen poliittisen toiminnan yhteydessä.*

Yhteenvedonomaaisesti eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisusta on nähtävissä, että luottamushenkilön sananvapauden rajoittamisen kynnys on *erittäin korkea*, ellei jopa rajoittamaton. Näin ollen sekä tilapäisen valiokunnan, että kaupunginvaltuuston on tarkoituksenmukaista kiinnittää eduskunnan oikeusasiamiehen, luottamushenkilön sananvapauteen liittyviin seikkoihin huomiota. Kun otetaan huomioon oikeusasiamiehen edellä mainitsemat seikat; *luottamushenkilön sananvapauden rajoittaminen, yhteiskunnallisesti merkittävä asia, tärkeää kysymystä koskeva korotettu sananvapauden suoja, viranomaisen ahdas harkintamarginaali*, Ylöjärvellä nyt kyseessä

olevassa asiassa tilapäisen valiokunnan ja kaupunginvaltuuston tulee päätyä siihen, että kaupunginhallituksen jäsenen ja kaupunginvaltuutetun, *Erja Pelkosen* sananvapautta ei voi rajoittaa etenkin kun kyse on luottamushenkilön *korostetusta* sananvapaudesta ja yleisesti merkittävästä (kaupungin ja paikallislehden välinen suhde) asiasta.

Huomioitavaa Kuntaliiton lausunnon osalta

Kuntaliitto viittaa lausunnossaan oikeustapaukseen (KKO 2023:17), jossa luottamushenkilöt syyllistyivät *virka-aseman väärinkäyttämiseen*. Kyse oli mitä ilmeisimmin Kittilän kunnanjohtajan erottamiseen liittyvästä asiasta. Kuntaliiton viittaus lausunnon yhteydessä on mielenkiintoinen siitä näkökulmasta, että Kuntaliitto toi kyseisen oikeustapauksen lausunnossaan esille. Oletettavaa on, että Kuntaliiton viittaus kyseiseen oikeustapaukseen tarkoittaa (?) sitä, että *tilapäisen valiokunnan ja myöhemmin kaupunginvaltuuston on tarkoituksenmukaista ottaa kyseinen näkökulma päätöksenteossa myös huomioon*.

Kuntaliiton lausunnossa todetaan; "Tilapäinen valiokunta tekee itsenäisen arvionsa kaupunginhallituksen toimintaedellytyksistä ja kysymys on lopulta kokonaisharkinnasta. Tilapäisen valiokunnan tehtäviin ei sinänsä lähtökohtaisesti kuulu esimerkiksi selvittää sitä, kuka on mahdollisesti paljastanut salassa pidettäviä tietoja ulkopuolisille. Tämä ei ole välttämättä tarpeen erottamisasian valmistelemiseksi. Vaikka kyse olisikin alun perin yksittäisen tai yksittäisten henkilöiden toiminnasta, tilapäisen valiokunnan arvioinnin kohteena on koko hallituksen toimintakyky ja valtuuston poliittinen luottamus arviointihetkellä."

Kuntaliiton lausunnossa siis todetaan, että "*Tilapäisen valiokunnan tehtäviin ei sinänsä lähtökohtaisesti kuulu esimerkiksi selvittää sitä, kuka on mahdollisesti paljastanut salassa pidettäviä tietoja ulkopuolisille.*" Kyseinen tehtävä kuuluu poliisiviranomaiselle, eikä tilapäiselle valiokunnalle. Tilapäisellä valiokunnalla ei ole toimintaedellytyksiä tutkia asiaa *objektiivisesti*. Näin ollen tilapäisen valiokunnan ei tule valtuustolle toimittamassaan raportissa perustella valiokunnan ratkaisua kyseisestä näkökulmasta. Jos tilapäinen valiokunta näin kuitenkin tekee, kyse on *harkintavallan väärinkäytöstä*. "Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen keskeistä soveltamisalaa on viranomaisen harkintavallan käyttäminen. - - - Selvästi niiden vastainen päätöksenteko voi merkitä *harkintavallan väärinkäyttöä*." (Mäenpää, emt. s. 101).

Kuntaliitto toteaa lausunnossaan; "Poliittinen luottamus tai epäluottamus on arvioitavissa vain poliittisessa prosessissa viime kädessä valtuuston äänestyksessä. Käsityksemme mukaan on kuitenkin oikeudellisesti mahdollista, että mahdollinen epäluottamus perustuu kaupunginhallituksen toimintaedellytysten heikkenemiseen joko salassa pidettävien tietojen paljastamisen vuoksi tai luottamuksellisten keskustelujen ilmaisemiseen niin, että se olennaisesti heikentää hallituksen työskentelyedellytyksiä."

Kuntaliiton lausunnon sisältö on ristiriitainen siltä osin, että yhtäältä Kuntaliitto toteaa, että "*Tilapäisen valiokunnan tehtäviin ei sinänsä lähtökohtaisesti kuulu esimerkiksi selvittää sitä, kuka on mahdollisesti paljastanut salassa pidettäviä tietoja ulkopuolisille*" ja toisaalta Kuntaliitto toteaa, että "*on kuitenkin oikeudellisesti mahdollista, että mahdollinen epäluottamus perustuu kaupunginhallituksen toimintaedellytysten heikkenemiseen joko salassa pidettävien tietojen paljastamisen vuoksi.*" Kuten edellä todettiin, tilapäisellä valiokunnalla ei ole toimintaedellytyksiä tutkia objektiivisesti salassa pidettäviin tietoihin liittyvää asiaa, joka on poliisiviranomaisen tehtävä.

Yhteenveto

Sekä tilapäisen valiokunnan, että kaupunginvaltuuston on tarkoituksenmukaista huomioida edellä mainitut *oikeusperiaatteet*, erityisesti *tarkoitussidonnaisuuden* periaate, johon Kuntaliiton lausunnossa viitataan korkeimman oikeuden (KKO 2023:17) päätöksen (*virka-aseman väärinkäyttäminen*) osalta. Erityistä huomiota tilapäisen valiokunnan ja kaupunginvaltuuston tulee kiinnittää edellä mainittuihin eduskunnan oikeusasiamiehen antamiin ratkaisuihin ja erityisesti siihen seikkaan, että luottamushenkilön sananvapaus on erittäin laaja, etenkin poliittisessa toiminnassa. *Oikeusasiamies toteaa, että luottamushenkilön sananvapauden rajoittamiseen tulee suhtautua tiukasti.* Oikeusasiamiehen mukaan *sananvapaus on erityisen merkityksellinen henki-löille, jotka kuntalaiset ovat vaaleissa valinneet edustajikseen.* Oikeusasiamies toteaa, että yleisesti tärkeää kysymystä koskevat keskustelut saavat *korotettua sananvapauden suojaa, jolloin viranomaisten harkintamarginaali seuraamusten välttämättömyyden suhteen on erityisen ahdas.*

Tilapäisen valiokunnan ja kaupunginvaltuuston on myös tarkoituksenmukaista huomioida, että Kuntaliitto toteaa; "Tilapäisen valiokunnan tehtäviin ei sinänsä lähtökohtaisesti kuulu esimerkiksi selvittää sitä, kuka on mahdollisesti paljastanut salassa pidettäviä tietoja ulkopuolisille."

Kun tilapäinen valiokunta ei *objektiivisesti* voi kyseistä asiaa selvittää, valiokunnan ei tule valtuustolle toimittamassaan raportissa viitata kyseiseen seikkaan. Muussa tapauksessa valiokunta ja valtuusto syyllistyy *harkintavallan väärinkäyttöön.* Valiokunnan ja valtuuston tulee huolehtia siitä, että *oikeusvarmuus* toteutuu niin, että päätöksenteko ei ole *lainvastaista* ja *mielivaltaista.*

Tilapäisen valiokunnan ja kaupunginvaltuuston on hyvä huomioida, että Kuntaliitto ei yksiselitteisesti vastaa tilapäisen valiokunnan esittämään kysymykseen; "onko Kuntaliiton arvion mukaan asiassa jätetty aloite, koottu aineisto sekä saapuneet selitykset ja lausunnot huomioiden olemassa asianmukaiset perusteet sille, että tilapäinen valiokunta päätyisi esittämään asiassa kaupungin-hallituksen erottamista, kun huomioidaan muun ohella asiaan liittyä poliittinen harkinta ja yhtäältä harkintaa rajaavat oikeudelliset seikat ja periaatteet."

Kuntaliitto toteaa, että; "on kuitenkin oikeudellisesti *mahdollista*, että mahdollinen epäluottamus perustuu kaupunginhallituksen toimintaedellytysten heikkenemiseen."

Kyseinen Kuntaliiton käyttämä termi *mahdollista*, ei ole eksakti vastaus tilapäisen valiokunnan esittämään kysymykseen siitä, onko olemassa asianmukaiset perusteet sille, että tilapäinen valiokunta päätyisi esittämään asiassa kaupunginhallituksen erottamista.

Kuntaliitto ei yleisenä lausuntokäytäntönään puutu yksittäisissä kunnissa harjoitettuun politiikkaan, josta kyseisessä asiassa on kysymys. Kuntaliitto ei luonnollisesti lausunnoissaan halua tulla poliittisia kysymyksiä koskevien asioiden "osapuoleksi", konsultoimalla kuntia "suuntaan tai toiseen.", jota kyseisessä lausunnossakaan ei eksaktisti tapahtunut. Mikäli näin olisi tapahtunut, Kuntaliitto olisi voinut todeta, että edellytykset kaupunginhallituksen erottamiseen täyttyvät tai että edellytykset eivät täyty. Kuntaliitto ei lausunnossaan näin ollen eksaktisti vastannut tilapäisen valiokunnan esittämään kysymykseen, joka tilapäisen valiokunnan ja kaupunginvaltuuston on tarkoituksenmukaista ottaa päätöksenteossaan huomioon.

Tilapäisen valiokunnan ja valtuuston tehtävänä on edellä mainitun lisäksi arvioida, viitaten edellä mainittuun Turun HAO:n ratkaisuun onko kyse valtuutetun perustuslain 12 §:n mukaisesta *sananvapauden rajoittamisesta* ja *yhteiskunnallisesti merkittävästä* asiasta? Tällöin sekä tilapäisen valiokunnan, että kaupunginvaltuuston tulee tehdä *objektiivinen* arvio siitä rikotaanko valtuutetun perustuslain 12 §:n mukaista sananvapautta ja onko kyse yhteiskunnallisesti merkittävästä asiasta kaupungin ja median välisissä suhteissa?

Mikäli tilapäinen valiokunta päätyy esittämään kaupunginvaltuustolle kaupunginhallituksen erottamista kyseessä on viranomaisen *harkintavallan väärinkäyttö*, *valtuutetun sananvapauden rajoittaminen*, *hyvän hallinnon* ja *hallinnon lainalaisuuden vastainen toiminta.*

Isotalo Hanna

Lähetäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 9:40
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta

Lähetäjä: Ruuska Hannu <Hannu.Ruuska@ylojarvi.fi>
Lähetetty: torstai, 10. elokuuta 2023 23:06
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <Kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta

Lausunto tilapäiselle valiokunnalle

Olen käynyt läpi luottamushenkilöiden lausunnot ja kuntaliiton lausunnon. Kuntaliitto lausunnossa ei ottanut kantaa erottamiseen muuten kuin kommentoi jos nykyiseen kaupunginhallituksen ei ole luottamusta, yksittäistä henkilöä ei voi erottaa, vaan koko toimielin. Samassa lausunnossa kuntaliitto viittasi, että tapauksesta saattaa muodostua oikeusprosessi, mikäli erottamisen perusteet eivät ole tarpeeksi vahvat ja kestä lainopillista tarkastelua.

Luottamushenkilöiden lausunnoissa pisti silmään se seikka, että moni ilmoitti Pelkosen myöntäneen salaisen pykälän vuotamisen, jonka käsittelyssä ei ollut edes paikalla. Pelkonen kielsi vuotaneensa salaisen pykälän tietoja. Silti kuitenkin yhdessä lausunnossa ilmoitettiin Pelkosen myöntäneen tämän salaisen pykälän vuodon kh:n istunnossa, jossa Pulkkisen lähdesuojan purkamisesta kerrottiin. Olin tuossa kokouksessa eikä Pelkonen myöntänyt muuta kuin ilmoittaneensa Pulkkiselle keskustelusta, joka rajaa lehdistön vapautta. Ei myöntänyt kertoneensa salaisen pykälän sisällöstä (joka käsittelyssä ei myöskään ollut). Herättää ihmettelyä, miksi kuitenkin päin vastaista lausutaan.

Osa ilmoitti Pelkosen myöntäneen salaisen pykälän vuotamisen Aamulehdessä, mikä ei myöskään pidä paikkaansa. Miksi näin lausutaan, koska lausunnon todenperäisyyden voi helposti tarkistaa. Myös lausuntoja, jotka olivat tulleet viikon aikarajan jälkeen, oli liitetty mukaan. Tämä mielestäni on ristiriidassa aiemmin annetun aikamääreen kanssa ja vaikeuttaa asian objektiivista käsittelyä.

Jos valiokunta päättyy esittämään erottamista, niin seuraavan kaupunginhallituksen kokoonpanon täytyy noudattaa valtuuston voimasuhteita. Samoin hallituksen uskottavuuden kannalta uudessa kokoonpanossa ei saa olla puhe- tai äänioikeudella luottamushenkilöitä, jotka olivat viime kaudella kaupunginhallituksessa puhe- tai äänioikeudella.

Terv. Hannu Ruuska

Lähetetty sovelluksesta [Outlook for iOS](#)

Isotalo Hanna

Lähtettäjä: YLO Kirjaamo
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 9:41
Vastaanottaja: Pieviläinen Antti; Isotalo Hanna
Aihe: VL: Tilapäinen valiokunta

Lähtettäjä: Stenman Päivi Kati Johanna <paivi.stenman@ylojarvi.fi>
Lähetetty: perjantai, 11. elokuuta 2023 8:37
Vastaanottaja: YLO Kirjaamo <kirjaamo@ylojarvi.fi>
Aihe: Tilapäinen valiokunta

Pitäydyn aiemmin toimittamassani lausunnossa koskien käsiteltävää asiaa.
Kuntaliiton asiantuntijalausunto antaa jatkotoimenpiteistä päättämiseksi perusteet.

Kaupunginhallituksen jäsen
Päivi Stenman